

Inovovaný školský vzdelávací program

pre 2. stupeň ZŠ – ISCED 2

Motivačný názov

ŠKOLA PRE KAŽDÉHO – ŠKOLA PRE VŠETKÝCH

Obsah

Úvodné identifikačné údaje	7
1 Ciele výchovy a vzdelávania	10
2 Profil absolventa	11
3 Vzdelávacie oblasti a prierezové témy	12
3.1 Vzdelávacie oblasti.....	12
4.1.1 Jazyk a komunikácia	13
4.1.2 Matematika a práca s informáciami	13
4.1.3 Človek a príroda	13
4.1.4 Človek a spoločnosť.....	14
4.1.5 Človek a hodnoty	14
4.1.6 Človek a svet práce.....	15
4.1.7 Umenie a kultúra	15
4.1.8 Zdravie a pohyb	16
3.2 Prierezové témy.....	16
4 Vzdelávacie štandardy	20
5 Učebné plány	20
5.1 Učebný plán pre ISCED2	21
6 Osobitosti a podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno- vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania	23
6.1 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením	25
6.1.1 Výchova a vzdelávanie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia)	25
6.1.2 Výchova a vzdelávanie žiakov mentálnym postihnutím	27
6.1.3 Výchova a vzdelávanie žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou	29
6.1.4 Výchova a vzdelávanie žiakov so sluchovým postihnutím.....	31
6.1.5 Výchova a vzdelávanie žiakov s telesným postihnutím	34
6.1.6 Vzdelávací program pre žiakov s viacnásobným postihnutím	36
6.1.7 Výchova a vzdelávanie žiakov so zrakovým postihnutím	38
6.1.8 Výchova a vzdelávanie žiakov chorých a zdravotne oslabených	41
6.1.9 Výchova a vzdelávanie žiakov s poruchou aktivity a pozornosti pre primárne vzdelávanie	42
6.1.10 Výchova a vzdelávanie žiakov s vývinovými poruchami učenia	44
6.2 Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.....	48
7 Charakteristika odboru vzdelávania a jeho dĺžka.....	48
8 Forma výchovy a vzdelávania	48
9 Vyučovací jazyk	49
10 Povinné personálne zabezpečenie	49

11	Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie	50
12	Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní.....	50
13	Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov	51

Úvodné identifikačné údaje

Inovovaný školský vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania: **ISCED 2**
Dĺžka štúdia: **päť rokov**
Vyučovací jazyk: **slovenský**
Študijná forma: **denná**
Druh školy: **štátna**

Predkladateľ: **Základná škola**
Názov školy: **Základná škola, Topoľová 8, Nitra**
Adresa: **Topoľová 8, 94901 Nitra**
IČO: **37865307**
Riaditeľ školy: **Mgr. Darina Lyžičiarová**
Koordínátor pre tvorbu ŠVP: **PaedDr. Miroslava Košťálová**
Ďalšie kontakty: **037/6410030-34**

Zriaďovateľ: **Mesto Nitra**
Adresa: **Štefánikova 60, Nitra**
Kontakty: **037/6502111**
Rok, miesto vydania: **august 2022, Nitra**

Platnosť dokumentu od: **1.9.2022**

Podpis riaditeľa:

Identifikačné údaje:

Názov a adresa školy	Základná škola, Topoľová 8, 94901 Nitra
Názov inovovaného školského vzdelávacieho programu	ŠKOLA PRE KAŽDÉHO – ŠKOLA PRE VŠETKÝCH
Stupeň vzdelania	ISCED 2 – Nižšie stredné vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovaci jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum schválenia iŠkVP	25. august 2022
Miesto vydania	Základná škola, Topoľová 8, Nitra
Platnosť iŠkVP	01. september 2022

Kontakty pre komunikáciu so školou:

Titul, meno, priezvisko	Pracovná pozícia	Telefón	e-mail	Iné
Mgr. Darina Lyžičiarová	Riaditeľka	037/6410031	riaditel@zstopolova.sk	
Mgr. Mária Lukáčsová	Zástupkyňa riaditeľky	037/6410032	lukacsova@zstopolova.sk	
Mgr. Martina Csandová	Zástupkyňa riaditeľky	037/6410031	csandova@zstopolova.sk	
Mgr. Martina Tulipánová	Výchovná poradkyňa	037/6410030	tulipanova@zstopolova.sk	
Helena Lobotková	Vedúca ŠJ	037/7331140	skolskajedalentopolova@post.sk	

Zriadovateľ: Mesto Nitra
Štefánikova 60
949 01 Nitra
Tel.: 037 6502111

V Nitre dňa 18. 08. 2022

Mgr. Darina Lyžičiarová
riaditeľka školy

verbálnych, obrazových a grafických textov, ktoré tvoria sociálny a kultúrny svet. Vytváranie uvedených kognitívnych činností možno všeobecne zhrnúť najmä do týchto oblastí výchovy a vzdelávania:

- rozvíjať schopnosti žiakov vedieť a chcieť sa učiť,
- posilňovať sebadôveru žiakov v riešení problémov, ktoré sú spojené s učením,
- viesť žiakov k aktívnemu občianstvu,
- podieľať sa na vymedzovaní hodnôt slušného a morálneho človeka.

Vo vzdelávaní na druhom stupni základnej školy je potrebné najmä:

- rozvíjať u žiakov funkčnú gramotnosť a kritické myslenie,
- umožňovať každému žiakovi v rámci výučby nadobúdanie kompetencií vlastnou činnosťou a aktivitami zameranými aj na objavovanie a vytváranie nových významov;
- motivovať žiakov k zodpovednosti a záujmu o vlastné vzdelávacie výsledky prostredníctvom ich aktívneho zapojenia do procesu vzdelávania,
- viesť žiakov k využívaniu efektívnych stratégií učenia sa (učiť sa učiť),
- poskytovať každému žiakovi príležitosť objaviť a rozvinúť svoje schopnosti v súlade s reálnymi možnosťami, aby tak získal podklad pre optimálne rozhodnutie o svojom ďalšom vzdelávaní,
- sprostredkovať dostatok príležitostí na osobnostný rozvoj každého žiaka,
- rozvíjať u žiakov sociálne kompetencie s dôrazom na kultivovanú komunikáciu a spoluprácu,
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Ciele výchovy a vzdelávania predstavujú spoločný základ pre konkretizované predmetové ciele a špecifické ciele prierezových tém, ktoré sa majú vzdelávaním naplniť. Na 2. stupni sa vyvážene venuje pozornosť nielen kognitívnym a intelektuálnym aspektom vzdelávania, ale rovnocenne aj sociálnemu a emocionálnemu rozvoju žiakov. Uvedené hľadisko sa premieta do všeobecných cieľov vzdelávania:

- rozvíjať u žiakov funkčnú gramotnosť a kritické myslenie,
- umožňovať každému žiakovi v rámci výučby nadobúdanie kompetencií vlastnou činnosťou a aktivitami zameranými aj na objavovanie a vytváranie nových významov,
- motivovať žiakov k zodpovednosti a záujmu o vlastné vzdelávacie výsledky prostredníctvom ich aktívneho zapojenia do procesu vzdelávania,
- viesť žiakov k využívaniu efektívnych stratégií učenia sa (učiť sa učiť),
- poskytovať každému žiakovi príležitosť objaviť a rozvinúť svoje schopnosti v súlade s reálnymi možnosťami, aby tak získal podklad pre optimálne rozhodnutie o svojom ďalšom vzdelávaní,
- sprostredkovať dostatok príležitostí na osobnostný rozvoj každého žiaka,
- rozvíjať u žiakov sociálne kompetencie s dôrazom na kultivovanú komunikáciu a spoluprácu,
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv

iných ľudí.

Nižšie stredné vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy alebo úspešným absolvovaním prvého ročníka päťročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej škole, do ktorého sa prijímajú žiaci z ôsmeho ročníka základnej školy alebo úspešným absolvovaním štvrtého ročníka osemročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej škole alebo absolvovaním tretieho ročníka vzdelávacieho programu praktickej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou, ktoré je podmienkou pre ďalšie vzdelávanie na vyššom stupni.

2 Profil absolventa

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;
- používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
- používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
- vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;
- dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
- uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
- posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;
- uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
- prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
- pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;
- má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.

Získané kompetencie žiaka menia svoju kvalitu (rozvíjajú sa) v priebehu jeho ďalšieho vzdelávania.

K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale

aj v mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti.

3 Vzdelávacie oblasti a prierezové témy

3.1 Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných vyučovacích predmetov. Zabezpečujú nadväznosť a previazanosť obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov patriacich do konkrétnej oblasti. Umožňujú rozvíjanie medzipredmetových vzťahov.

Tab.1 Vzdelávacie oblasti a príslušné predmety pre iŠkVP pre 2. stupeň základnej školy

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	Slovenský jazyk a literatúra Cudzí jazyk - anglický , nemecký, ruský
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	Matematika Informatika
ČLOVEK A PRÍRODA	Fyzika Chémia Biológia Ekológia
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	Dejepis Geografia Občianska náuka Multikultúrna výchova
ČLOVEK A HODNOTY	Etická výchova Náboženská výchova Evanjelická cirkev a. v., Katolícka cirkev, Pravoslávna cirkev
ČLOVEK A SVET PRÁCE	Technika
UMENIE A KULTÚRA	Hudobná výchova Výtvarná výchova
ZDRAVIE A POHYB	Telesná a športová výchova

4.1.1 Jazyk a komunikácia

Vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia tvoria učebné predmety zahrnuté do dvoch skupín, a to **vyučovací jazyk – slovenský jazyk a literatúra a cudzí jazyk**.

Spoločným menovateľom oblasti je jazyk, ktorý sa chápe ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok vyjadrovania emócií. Vzdelávanie preto vedie k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, k zvyšovaniu jazykovej kultúry ústnych i písomných jazykových prejavov žiakov a k rozvíjaniu čitateľských kompetencií zameraných na príjem textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu a hodnotenie.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote, podporuje otvorenejší prístup k ľuďom, umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvára podmienky na spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Špecifickou zložkou vyučovacích jazykov a druhého jazyka je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením.

Podstatou oblasti je súhrn predmetových kompetencií, ktoré umožňujú výrazne posilniť komunikačno-zážitkový model vyučovania, a naopak oslabujú tendenciu obsiahnuť školenskú podobu vedných disciplín.

4.1.2 Matematika a práca s informáciami

Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami, ktorú tvoria vyučovacie predmety **matematika a informatika**, je v rámci nižšieho stredného vzdelávania založená predovšetkým na aktívnych činnostiach (práca s objektmi, aplikácia poznatkov v reálnych situáciách). Poskytuje vedomosti a zručnosti potrebné v praktickom živote a umožňuje tak získavať matematickú gramotnosť. Rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Učí tvoriť hypotézy a tvrdenia podložiť argumentmi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Rozvíja schopnosť žiakov používať prostriedky IKT k vyhľadávaniu, spracúvaniu a uloženiu informácií.

4.1.3 Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda je tvorená vyučovacími predmetmi **biológia, chémia, fyzika a ekológia**. Prioritne zameriava na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti, ktorá je súčasťou základného vzdelania. Hlavným cieľom vzdelávania v oblasti prírodných vied je hlbšie pochopenie prírodných procesov, k čomu sa dospeje prostredníctvom cielených žiackych činností, v ktorých dominujú bádateľské aktivity. Pre všetky prírodovedné predmety je spoločným cieľom a úlohou budovanie spôsobilostí pre vedeckú prácu, a to najmä spôsobilosti pozorovania, vnímania časových a priestorových vzťahov medzi objektmi a javmi,

klasifikácie, merania a predvídaní. Dôležité je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote a porozumenie ich podstate, čo si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu medzi predmetmi fyzika, chémia, biológia, geografia, ale aj matematika. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva.

4.1.4 Človek a spoločnosť

Vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť tvoria učebné predmety **dejepis**, **geografia** s jej humánnou zložkou a **občianska náuka** spolu s príslušnými témami, ktoré sú prítomné aj v iných vzdelávacích oblastiach. Cieľom tejto vzdelávacej oblasti je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi človekom a spoločnosťou v danom geografickom priestore. Poznanie minulosti svojho národa, ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria ku kľúčovým vo vzdelávaní. Žiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého sú súčasťou, získavajú funkčné znalosti a spôsobilosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o miestnej obci, regióne i o ostatných regiónoch Slovenska. Žiaci sú vedení k pochopeniu vlastného miesta a úlohy v spoločnosti, ako aj k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym a krajine, v ktorej žijú.

Do vzdelávacej oblasti je zaradený aj predmet **multikultúrna výchova**.

Vzdelávacia oblasť otvára priestor na kultivovanie individuálnych a spoločenských kompetencií. Učí vidieť veci a javy vo vzájomných súvislostiach, ponúka argumenty, inšpiruje k tvorivému riešeniu otázok a prispieva ku kritickému mysleniu žiakov. Súčasne rozvíja a upevňuje vedomie príslušnosti k európskemu civilizačnému a kultúrnemu prostrediu. Centrálnou kategóriou vzdelávacej oblasti je rozvíjanie, korigovanie a kultivovanie historického vedomia žiakov z potrieb prítomnosti, k čomu prispievajú všetky tri vyučovacie predmety, ktoré ju vytvárajú. Aj preto kľúčovú úlohu zohrávajú medzipredmetové vzťahy, ktoré treba kontinuálne metodicky aplikovať v podobe prierezových modelov vo výučbe jednotlivých predmetov.

4.1.5 Človek a hodnoty

Hlavnou úlohou vzdelávacej oblasti je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zároveň podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život, pre vytváranie harmonických a stabilných vzťahov v rôznych sociálnych skupinách – v rodine,

na pracovisku, v spoločnosti. Obsah vzdelávacej oblasti sa realizuje v povinne voliteľných učebných predmetoch **etická výchova a náboženská výchova**.

Predmet etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Zvlášť dôležité je rozvíjať sebaúctu a úctu k iným, interpersonálne sociálne zručnosti a zvyšovať odolnosť žiakov voči negatívnym sociálno-patologickým či amorálnym vplyvom.

Základným cieľom predmetu náboženská výchova/náboženstvo je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom na osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia a viery cirkvi. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, podporuje pochopenie a toleranciu voči rozhodnutiam druhých. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

4.1.6 Človek a svet práce

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zahŕňa návrhy širokého spektra pracovných činností a technológií, ktorými sú žiaci vedení k získaniu psychomotorických zručností a poznatkov z rôznych oblastí reálneho života a sveta práce. Predmet **technika** je zameraný na zložitejšie pracovné činnosti a technológie, na samostatnú a tímovú prácu žiakov. Žiaci sú vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach. Spoznávajú trh práce aj z hľadiska ich budúcej profesijnej orientácie. Prichádzajú do priameho kontaktu s technikou v jej rozmanitých podobách a v širších súvislostiach. Predmet poskytuje žiakom priestor a príležitosť na primeraný rozvoj ich tvorivého technického myslenia.

Obsah je zameraný na budovanie vzťahu žiakov k technike, k jej bezpečnému používaniu a k bezpečnej práci s technikou. Žiaci spoznávajú reálne podmienky trhu práce, moderné stroje a zariadenia, funkciu základných bytových inštalácií. Sú vedení ku konštruovaniu a zhotovovaniu primeraných výrobkov a k poznaniu základných technických materiálov a technológií. Podľa svojich podmienok (materiálno-technických a personálnoodborných) škola môže v predmete technika vyučovať tematický celok ekonomika domácnosti, ktorý obsahuje témy: plánovanie a vedenie domácnosti, svet práce, domáce práce a údržba domácnosti, ručné práce, rodinná príprava, pestovateľské práce a chovateľstvo.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce tak vhodne dopĺňa sústavu vzdelávacích oblastí o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v reálnom živote a v spoločnosti.

4.1.7 Umenie a kultúra

Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom predmetov **výtvarná výchova a hudobná výchova**. Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vybraných médií vizuálneho, dramatického, hudobného umenia a písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja kritické

myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Obsah vzdelávacej oblasti tak prispieva k formovaniu vizuálnej, mediálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti a tvorivosti žiaka. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa a krajiny, čím sa rozvíja vedomie kultúrnej identity. Formujú sa multikulturálne a komunikačné kompetencie. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít sú pre žiakov vytvorené príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor na jeho seberealizáciu. V tvorivých, umeleckých alebo hudobných činnostiach majú žiaci možnosť vyjadrovať svoje predstavy, a to vyjadrovacími formami (jazykom) jednotlivých umení.

Výtvarná výchova vedie žiaka k spoznávaniu súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s vyjadrovacími prostriedkami vizuálnych umení. V tvorivom procese dochádza ku kvalitatívnej zmene, detskú spontánnosť postupne nahrádza dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť spojená s pribúdaním vedomej operatívnej a názorovej samostatnosti.

Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

4.1.8 Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Oblasť sa zameriava na základné informácie, súvisiace so zdravým spôsobom života a pohybovou aktivitou. Realizuje sa učebným predmetom **telesná a športová výchova**, ktorej najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu.

Telesná a športová výchova spája vedomosti, návyky a zručnosti spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou aktivitou využiteľnými nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Žiaci si vytvoria predstavu o význame pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní aktívneho zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus.

Pri realizovaní obsahu telesnej a športovej výchovy je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní cvičení, ako aj pri hodnotení žiakov. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri akceptovaní ich vlastných predpokladov.

3.2 Prierezové témy

Rýchlo sa meniaci realita súčasnej globalizovanej spoločnosti, s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto skutočnosť sa musí odraziť aj vo vzdelávaní. Vhodným prostriedkom na to sú prierezové témy, ktoré sa svojím obsahom a výchovným zameraním premietajú do vymedzených

vzdelávacích oblastí, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dianím v spoločnosti, s každodennou žitou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. V tomto zmysle prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov. Prierezové témy sa môžu realizovať ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov alebo prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích blokov, kurzov a pod. Súčasne prierezové témy môžu tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných (disponibilných) hodín. Obidve formy sa môžu aj ľubovoľne kombinovať. Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými mimoškolskými aktivitami.

V primárnom vzdelávaní majú prierezový charakter nasledujúce témy: **Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova a Ochrana života a zdravia.**

3.2.1 Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma **Osobnostný a sociálny rozvoj** má nadpredmetový charakter, prelína sa celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmyšľať o sebe, o svojom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vedie ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy a dobrým vzťahom medzi pedagógmi a žiakmi.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie a prejavovanie emócií;
- uprednostňoval priateľské vzťahy v triede i mimo nej;
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- rešpektoval rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote.

3.2.2 Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na 2. stupni je príprava na zodpovedné partnerské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma **Výchova k manželstvu a rodičovstvu** je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

3.2.3 Environmentálna výchova

Environmentálna výchova sa ako prierezová téma prelína všetkými predmetmi. Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, ktoré sú dôležité pre trvalo udržateľný život na Zemi.

Vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia, kde sú prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznal a vyhodnotil zmeny v prírode a vo svojom okolí;
- poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...);
- získal informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach;
- rozlišoval technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu;
- šetrne sa správal k prírodným zdrojom;
- aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

3.2.4 Mediálna výchova

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplyva na vývin osobnosti a socializáciu detí a mladých ľudí. Médiá sú integrálnou súčasťou každodenného života žiakov, pričom výrazne ovplyvňujú ich správanie, utváranie hodnôt a životný štýl. Hlavným cieľom prierezovej témy Mediálna výchova je rozvoj (postupné zvyšovanie úrovne) mediálnej gramotnosti žiakov – schopnosti kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov a zmysluplne využívať médiá.

Na 2. stupni základnej školy je dôležité, aby sa žiaci na veku primeranej úrovni postupne dokázali orientovať v mediálnom svete a osvojili si stratégie bezpečného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií. Dôraz sa kladie na rozvíjanie kritického myslenia; vhodnou metódou je spoločné skúmanie, analyzovanie a samostatné premýšľanie, pričom sa vychádza z konkrétnej reality žiakov v triede.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- nadobudol základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využíval zmysluplne;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznal mediálne

spracovanú realitu;

- osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov.

3.2.5 Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa žiaci naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a s ich príslušníkmi dokážu konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii tejto témy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich, akceptovať ich a tiež rešpektovať ľudské práva.

S prierezovou témou **Multikultúrna výchova** úzko súvisí **regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra**, ktorá sa vo svojom obsahu ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie tradícií je základom kultúrnej identity. Spoznávaním svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva sa prispieva u žiakov k formovaniu ich historického vedomia. Vhodnými formami na uplatnenie týchto tém sú projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra sa môže realizovať ako súčasť učebných predmetov – výtvarná výchova, hudobná výchova a etická výchova, dejepis a geografia alebo prostredníctvom voliteľných predmetov, ako napr. regionálna výchova, regionálny dejepis a podobne. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznával rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí,
- mal možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjal tak svoju kultúrnu identitu.

3.2.6 Ochrana života a zdravia

Prierezová téma **Ochrana života a zdravia** sa na druhom stupni realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení.

Účelové cvičenia sa realizujú 2 razy do roka v trvaní 5 hodín, spravidla na jeseň a jar.

Zámernom tejto prierezovej témy je nasmerovať žiakov k ochrane svojho zdravia a života a tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídaných situáciách.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- mal možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách;
- orientoval sa pri pohybe a pobyte v prírode.

4 Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy vymedzujú požiadavky, ktoré majú žiaci splniť v rámci konkrétneho časového intervalu – ročníka, stupňa. Tieto požiadavky sú formulované ako kompetencie, v ktorých sú obsiahnuté vedomosti, zručnosti, postoje a hodnoty v kontexte vymedzeného obsahu vzdelávania. Obsahujú štruktúru učebných cieľov, výkonové požiadavky a vymedzený rámcový učebný obsah. Rozdelenie štandardov do ročníkov je realizované tak, aby ich rozsah odpovedal časovej dotácii podľa učebného plánu školy.

Vzdelávacie štandardy je nevyhnutné chápať ako základné východisko k mnohostranne chápanej výučbe, preto výučbu nemožno redukovať len na ich mechanické plnenie. Predstavujú dôležitý podklad na realizáciu osobného plánovania, tvorby špecifickej stratégie a taktiky na výučbu jednotlivých predmetov, pričom je nevyhnutná kognitívna pestrosť a vytváranie panorámy myšlienkových možností žiakov. Z hľadiska vymedzeného učebného obsahu je kľúčovým prvkom uvedenie pojmov, vzťahov medzi nimi. Následne je žiaduce tieto pojmy a vzťahy medzi nimi spolu s funkčnými faktami názorne zobrazovať do pamäťových myšlienkových máp, ktoré sa potom stávajú základným prostriedkom efektívnejšieho upevňovania a systematizácie nadobudnutých kompetencií žiakov.

Stanovené štandardy si učitelia môžu viac špecifikovať s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti svojich žiakov. Vzdelávacie štandardy treba chápať v tom zmysle, že žiak nemá byť pasívnym aktérom výučby a konzumentom hotových poznatkov, ktoré si má len zapamätať a následne zreprodukovať, ale aj vytvárať ich v aktívnej činnosti.

Tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Obsahujú:

1. Charakteristiku predmetu
2. Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti, vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí
3. Obsah učiva, metódy a formy práce – stratégie vyučovania
4. Učebné zdroje
5. Začlenenie prierezových tém
6. Metódy a formy práce
7. Hodnotenie predmetu

5 Učebné plány

Učebný plán stanovuje časové dotácie vyučovacích predmetov v iŠkVP podľa ročníkov.

5.1 Učebný plán pre ISCED2

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Nižšie stredné vzdelávanie					
		ročník					spolu
		5.	6.	7.	8.	9.	
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	5	5	4	5	5	24
	prvý cudzí jazyk	3+1	3	3	3	3	15
	druhý cudzí jazyk	0	0	0+2	0+2	0+2	6
Matematika a práca s informáciami	matematika	4+1	4+1	4+1	4+1	5	25
	informatika	1	1	1	1	0	4
Človek a príroda	fyzika	0	2	1	2	1+1	7
	chémia	0	0	2	2	1	5
	biológia	2	1+1	2	1	1+1	
	ekológia	0+1	0	0	0	0	1
Človek a spoločnosť	dejepis	1	1	1	1	2	6
	geografia	2	1+1	1+1	1	1+1	9
	občianska náuka	0	1	1	1	1	4
	multikultúrna výchova	0	0+1	0	0	0	1
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/	1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	technika	1	1	1	1	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	0	4
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	5
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10
Základ		24	25	26	27	25	127
Voliteľné (disponibilné) hodiny		3	4	4	3	5	19
Spolu		27	29	30	30	30	146

Poznámky:

1. Rozdelenie tried na skupiny a zriaďovanie skupín sa uskutočňuje spravidla podľa priestorových, personálnych a finančných podmienok školy, podľa charakteru činnosti žiakov, podľa náročnosti predmetu s ohľadom na požiadavky ochrany zdravia a bezpečnosti práce. Vo vyučovacích predmetoch vzdelávacej oblasti Človek a príroda sa rozdelenie žiakov odporúča pri tých témach, kde sa vyžaduje

- nadobúdanie a overovanie praktických zručností žiakov.
2. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu. Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:
 - a. vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu;
 - b. vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah;
 - c. vyučovacie predmety, ktorých obsah je doplnením vyučovacieho predmetu pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí nemôžu napredovať v rámci bežných vyučovacích hodín a ktorí postupujú podľa individuálnych vzdelávacích programov;
 - d. špecifické vyučovacie predmety pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
 3. Ak má škola vhodné podmienky na vyučovanie predmetu telesná a športová výchova, využije voliteľné (disponibilné hodiny) v primárnom vzdelávaní na posilnenie uvedeného predmetu.
 4. V nižšom strednom vzdelávaní sa podľa výberu žiaka a možností školy v predmete prvý cudzí jazyk vyučuje anglický jazyk, v predmete druhý cudzí jazyk sa vyučuje nemecký alebo ruský jazyk.
 7. Rozdelenie hodinových dotácií do ročníkov je v kompetencii školy. Škola pri tvorbe učebného plánu dodržiava zásadu vekuprimeranosti.
 8. Pri prestupe žiaka prijímajúca škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu spravidla v priebehu jedného školského roku.
 9. Škola môže po prerokovaní v rade školy v školskom vzdelávacom programe stanoviť vyšší celkový počet hodín, najviac však na 161 hodín na 2. stupni. Ak sa škola rozhodne zvýšiť počet hodín, tieto sú financované z vlastných zdrojov.
 10. Podľa tohto učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie, a to s uplatnením špecifik podľa bodu 7.1. Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením.
 11. Učebný plán vymedzuje týždenný počet vyučovacích hodín. Jedna vyučovacia hodina má podľa tohto plánu 45 minút. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania, pričom musí byť zachovaná minimálna celková časová dotácia, ktorá je pri časovej dotácii jedna hodina týždenne 33 hodín ročne.
 12. Žiaci sa vyučujú v skupinách, pričom delenie skupín vychádza z organizačného zabezpečenia podmienok školy.
 13. Trieda sa delí na vyučovacom predmete informatika na skupiny, ktoré sa naplňajú do maximálneho počtu 17 žiakov (§ 3 vyhlášky č.223 Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky z 15. júna 2022 o základnej škole).
 14. V predmetoch etická a náboženská výchova sú žiaci rozdelení do skupín, pričom najvyšší počet žiakov v skupine je 20. Ak počet žiakov v skupine klesne pod 12, možno do skupín spájať aj žiakov rozličných ročníkov. Nie je možné meniť predmet počas školského roka. Žiaci sa vyučujú v skupinách, pričom delenie skupín vychádza z organizačného zabezpečenia podmienok školy (§ 3 vyhlášky č.223 Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky z 15. júna 2022 o základnej škole).
 15. Telesná a športová výchova sa v 5.-9. ročníku vyučuje oddelene pre chlapcov a dievčatá.

6 Osobitosti a podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Hlavným cieľom je implementovať princípy inklúzie, vytvárať klímu školy pre vzájomnú spoluprácu: - pri zavádzaní **inkluzívneho vzdelávania** angažovať pedagogických zamestnancov do implementovania zásad a cieľov inklúzie, vzájomne kooperovať pri vytváraní klímy školy,

- pedagogickú diagnostiku orientovať predovšetkým na zohľadňovanie rôznorodosti detí a žiakov, na odhaľovanie ich skrytého potenciálu vo vzdelávaní, na odstraňovanie prekážok vo vzdelávaní identifikovaním rizikových faktorov,
- uplatňovaním vhodných pedagogických intervencií znižovať mieru vyčleňovania žiakov z hlavného vzdelávacieho prúdu,
- vytvárať inkluzívne tímy – školský podporný tím (ŠPT),
- dodržiavať ustanovenia **Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím**, ktorý podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky **má prednosť pred zákonmi a SR** jeho prijatím uznala právo osôb so zdravotným postihnutím na vzdelanie bez diskriminácie a na základe rovnosti príležitostí v začleňujúcom vzdelávacom systéme na všetkých úrovniach a ich celoživotné vzdelávanie.

Školská integrácia – je výchova a vzdelávanie žiakov so ŠVVP v triedach škôl a školských zariadení určených pre žiakov bez špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb podľa **§ 2 písm. s) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní**.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami – je žiak, ktorý má zariadením výchovného poradenstva a prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby.

Špeciálna výchovno-vzdelávacia potreba – je požiadavka na úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní pre žiaka, ktoré vyplývajú z jeho zdravotného znevýhodnenia alebo jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, uplatnenie ktorých je nevyhnutné na rozvoj schopností alebo osobnosti žiaka a dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti (**§ 2 písm. i) školského zákona**).

Žiaci so ŠVVP

1. **žiak so zdravotným znevýhodnením** – je žiak so zdravotným postihnutím, žiak chorý alebo zdravotne oslabený, žiak s vývinovými poruchami, žiak s poruchou správania.

a) žiak so zdravotným postihnutím	Je žiak s mentálnym postihnutím, sluchovým postihnutím, zrakovým postihnutím, telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami alebo s viacnásobným postihnutím.
b) žiak chorý alebo zdravotne oslabený	Je žiak s ochorením, ktoré je dlhodobého charakteru a žiak vzdelávajúci sa v školách pri zdravotníckych zariadeniach.
c) žiak s vývinovými poruchami	Je žiak s poruchou aktivity a pozornosti, žiak s vývinovou poruchou učenia.
d) žiak s poruchou správania	Je žiak s narušením funkcií v oblasti emocionálnej alebo sociálnej okrem žiaka s poruchou aktivity a pozornosti a žiaka s vývinovou poruchou učenia.

2. **žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia** – žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia je žiak žijúci v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne

podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových, emocionálnych vlastností žiaka nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov pre rozvoj jeho osobnosti.

3. žiak s nadaním – žiakom s nadaním je žiak, ktorý má nadpriemerné schopnosti v intelektovej oblasti, v oblasti umenia alebo športu alebo v týchto oblastiach dosahuje v porovnaní s rovesníkmi mimoriadne výkony a prostredníctvom výchovy a vzdelávania sa jeho nadanie cielene rozvíja.

Personálne zabezpečenie

Žiaci so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami	školskí špeciálni pedagógovia pedagogickí asistenti pomocný zdravotnícky personál	vedúci pedagogickí zamestnanci pedagogickí zamestnanci
---	---	---

Vzdelávacie programy*

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez a s mentálnym postihnutím	Vzdelávací program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia a s mentálnym postihnutím ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20261:5-10F0 a 2016-14674/20264:6-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.
Žiaci s mentálnym postihnutím	Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie schválilo ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10f0 s platnosťou od 1. 9. 2016
Žiaci so sluchovým postihnutím	Vzdelávací program pre žiakov so zrakovým postihnutím pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie, pre primárne umelecké vzdelávanie a nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie schválený Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20284:16-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016
Žiaci s telesným postihnutím	Vzdelávací program pre žiakov s telesným postihnutím pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie schválený Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20277:13-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016
Žiaci so zrakovým postihnutím	Vzdelávací program pre žiakov so zrakovým postihnutím pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie schválený Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20284:16-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016
Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou	Vzdelávací program pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie schválený Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20272:10- 10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016
Žiaci chorí a zdravotne oslabení	Inovovaný vzdelávací program pre žiakov chorých a zdravotne oslabených pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie 2015, ŠPÚ, Bratislava
Žiaci s poruchami učenia	Vzdelávací program pre žiakov s vývinovými poruchami učenia pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie schválený Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20281:15-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016
Žiaci s poruchami aktivity a pozornosti	Vzdelávací program pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie schválený Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 03.08.2017 pod číslom 2017/10211-2:10G0 s platnosťou od 1. 9. 2017

Žiaci s poruchami správania	Inovovaný vzdelávací program pre žiakov s poruchami správania 2015- primárne vzdelávanie, nižšie stredné vzdelávanie MŠ SR, ŠPÚ, Bratislava
Žiaci s viacnásobným postihnutím	Vzdelávací program pre žiakov s viacnásobným postihnutím ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20280:14-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

*s **dotakom č.1**, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 17. augusta 2018 pod číslom 2018/11398:1-10L0 s účinnosťou od 1. septembra 2018.

6.1 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými žiakmi školy, ak je to potrebné, podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Je potrebné vytvárať žiakom so zdravotným znevýhodnením špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a saturovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb. Základné podmienky vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením v bežných triedach (integrované vzdelávanie):

- zabezpečiť odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky zodpovedajúce individuálnym potrebám žiaka so zdravotným znevýhodnením a tiež systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie alebo špeciálnou školou;
- vypracovať individuálny vzdelávací program pre integrovaného žiaka, za ktorý zodpovedá triedny učiteľ v spolupráci s vyučujúcim daného predmetu, školským špeciálnym pedagógom a školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie;
- využívať disponibilné hodiny na zavedenie špecifických predmetov, príp. na individuálne alebo skupinové vyučovanie v predmetoch, v ktorých sa žiaci vzdelávajú podľa individuálneho vzdelávacieho programu;
- vyučovať za pomoci školského špeciálneho pedagóga žiakov so zdravotným znevýhodnením individuálne alebo v skupinkách na vyučovaní alebo mimo triedy, pričom obsah, formy a postup vyučovania sa konzultuje s príslušným učiteľom;
- zabezpečiť v rámci vyučovania možnosť individuálnej práce s vybranými žiakmi prostredníctvom školského špeciálneho pedagóga s cieľom systematickej, intenzívnej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.

6.1.1 Výchova a vzdelávanie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia)

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) sa postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) pre nižšie stredné vzdelávanie. Uplatňuje sa pri vzdelávaní žiakov s touto diagnózou v základnej škole, t. j. v základnej škole pre žiakov s autizmom a v ďalších školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, v špeciálnych triedach základných škôl alebo pri individuálnom začlevení.

Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov v školách, kde sú vzdelávaní.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi nižšieho stredného vzdelávania žiakov s AU alebo PVP (bez MP) sú rozvinuté kľúčové spôsobilosti ako kombinácie vedomostí, spôsobilostí, skúseností a postojov na úrovni,

ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná a maximálne možné integrovanie do spoločnosti. Plnia porovnateľné ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci základných škôl bez zdravotného znevýhodnenia na nižšom strednom stupni vzdelávania.

2. Stupeň vzdelania

nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy.

3. Profil absolventa

Osvojené kompetencie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) zodpovedajú profilu absolventa nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

4. Vzdelávacie oblasti

Pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) je do vzdelávacích oblastí rámcového učebného plánu začlenená oblasť **ŠPECIÁLNOPEDAGOGICKÁ PODPORA**.

Na nižšom strednom stupni vzdelávania sú do tejto vzdelávacej oblasti zaradené špecifické vyučovacie predmety **rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností**.

5. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia. Plnenie výkonového štandardu je však ovplyvnené konkrétnou diagnostickou kategóriou pervazívnej vývinovej poruchy a z toho vyplývajúci individuálnych schopností a možností žiaka. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu, resp. ich neplnenie vôbec, v konkrétnom vyučovacom predmete je zaznamenané v individuálnom vzdelávacom programe žiaka.

6. Rámcové učebné plány

Žiaci postupujú podľa RUP ŠkVP ZŠ Topoľová 8, Nitra pre nižšie stredné vzdelávanie. Samotný obsah príslušných špecifických predmetov Špeciálnopedagogickej podpory podľa potrieb žiaka, je uvedený v individuálnom vzdelávacom programe žiaka a realizovaný školským špeciálnym pedagógom.

7. Špecifická výchovy a vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia)

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s AU alebo PVP (bez MP) ide o žiakov s rôznymi diagnostickými kategóriami a z toho vyplývajúci symptómami, ktoré zásadne ovplyvňujú nielen aktuálny výchovno-vzdelávací proces, ale ich výchovu a vzdelávanie vôbec.

Do skupiny pervazívnych vývinových porúch (F84) sú podľa MKCH-10-SK- 2016)1 zahrnuté nasledovné diagnostické kategórie:

- Detský autizmus (F84.0),
- Atypický autizmus (F84.1),
- Rettov syndróm (F84.2),
- Iná detská dezintegračná porucha (F84.3),
- Hyperaktívna porucha spojená s duševnou zaostalosťou a stereotypnými pohybmi (F84.4), Aspergerov syndróm (F84.5),
- Iná pervazívna vývinová porucha (F84.8),
- Pervazívna vývinová porucha, bližšie neurčená (F84.9).

Žiak s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) môže byť vzdelávaný aj v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t. j. v školskej integrácii podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Podmienkou prijatia žiaka na školskú integráciu je špeciálnopedagogická diagnostika, psychologická diagnostika, predložená školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie,

odborná lekárska diagnostika (najmä od detského psychiatra) a písomná žiadosť rodiča alebo zákonného zástupcu.

Výchova a vzdelávanie žiaka s AU alebo PVP (bez MP) sa uskutočňuje podľa **individuálneho vzdelávacieho programu**, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva.

Školský špeciálny pedagóg sa podieľa na tvorbe IVP spolu s triednym učiteľom alebo vyučujúcimi jednotlivých predmetov, individuálne pracuje so žiakom AU alebo PVP (bez MP) podľa výsledkov lekárskej, psychologickéj a špeciálnopedagogickej diagnostiky. Metodicky vedie učiteľov, spolupracuje s rodičmi žiaka a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, ktoré vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu žiaka. Zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto IVP oboznámiť.

V školskej integrácii sa žiak vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy v ktorej sa vzdeláva. Obsah vzdelávania však vychádza zo vzdelávacieho programu pre žiakov s žiakom s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) pre nižšie stredné vzdelávanie.

Škola je povinná zabezpečiť žiakovi odborné vzdelávanie špecifických vyučovacích predmetov.

Zo strany školy je potrebné zabezpečiť materiálo-technické podmienky, zodpovedajúce aktuálnym individuálnym vzdelávacím potrebám žiaka s AU alebo PVP (bez MP).

8. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie žiaka s AU alebo PVP (bez MP) sa realizuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

9. Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

- Učebne (triedy) vybavené viacúčelovým výškovo nastaviteľným nábytkom, s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania.
- Štruktúrované priestory na individuálne vzdelávanie žiakov.
- Priestory ZŠ.

6.1.2 Výchova a vzdelávanie žiakov mentálnym postihnutím

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím sa postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím, ktorý sa **uplatňuje** pri vzdelávaní žiakov s touto diagnózou aj pri individuálnom začlenení. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s mentálnym postihnutím v školách, kde sú vzdelávaní.

Výchova a vzdelávanie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakovi primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,

- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumieť sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

2. Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

3. Profil absolventa

Absolvent má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti v materinskom, štátnom jazyku,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

4. Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

5. Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia nie sú určené vzdelávacie štandardy.

6. Rámcové učebné plány

Vid'.: Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, schválený MŠVVaŠ SR dňa 05. 05. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10FO s platnosťou od 01. 09. 2016.

7. Špecifická výchovy a vzdelávania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

Žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia môžu byť vzdelávaní v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii.

V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

Orientovať vzdelávanie na využiteľnosť vedomostí v situáciách praktického života.

Umožniť žiakovi s mentálnym postihnutím používať špeciálne učebné pomôcky, ktoré mu uľahčia edukáciu.

Pri vypracúvaní individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVP) je potrebné vychádzať zo Vzdelávacieho programu pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, z jeho obsahu vzdelávania. Vo vyučovacích predmetoch hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova a etická výchova je možné tohto žiaka vzdelávať podľa obsahu vzdelávania žiakov bežnej triedy. Ak je v týchto vyučovacích predmetoch potrebné žiakovi redukovať učivo, uvádza sa v jeho IVP.

Vyučovací predmet vecné učenie má žiak vtedy, keď majú žiaci bežnej triedy predmet biológiu. Pri hodnotení žiaka sa postupuje podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím. Žiaka je možné hodnotiť aj slovným komentárom o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov klasifikácie prospechu. Ak je tento žiak v jednotlivých vyučovacích predmetoch klasifikovaný, dostáva rovnaké vysvedčenie ako ostatní žiaci bežnej triedy. V doložke vysvedčenia žiaka sa uvedie informácia, že žiak bol vzdelávaný podľa variantu A.“

Pri výchove a vzdelávaní žiaka s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia v školskej integrácii sa používa triedna dokumentácia pre bežné základné školy.

8. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Pri výchove a vzdelávaní žiaka s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia v školskej integrácii využívame skupinové, kooperatívne a alternatívne formy vyučovania. Tie umožňujú diferenciaciu a individualizáciu výchovy a vzdelávania, del'bu práce, komunikáciu, vzájomnú pomoc a včleňovanie žiaka s mentálnym postihnutím do kolektívu triedy.

9. Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Dôležitou podmienkou výchovy a vzdelávania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je aj primerané priestorové vybavenie školy a materiálo-technické vybavenie učebných priestorov.

10. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vhodná štruktúra práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, vhodný režim vyučovania s ohľadom na vek žiakov: v piatom ročníku až deviatom ročníku sa vyučuje najviac šesť vyučovacích hodín,

12. Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program (ŠkVP) je vypracovaný na základe vzdelávacieho programu pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) pre primárne vzdelávanie.

6.1.3 Výchova a vzdelávanie žiakov s narušenou komunikačnou

schopnosťou

O NKS hovoríme vtedy, ak *niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom*. Ide o nasledovné jazykové roviny: foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú. Komunikačná schopnosť zahŕňa všetky formy – hovorenú, grafickú, neverbálnu. Podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb sa člení na konkrétne diagnózy:

- vývinová bezrečnosť – narušený vývin reči;
- získaná orgánová bezrečnosť – afázia;
- získaná psychogénna bezrečnosť - mutizmus, elektívny mutizmus;
- narušenie zvuku reči – fufnavosť;
- narušenie plynulosti reči – zajakavosť, brblavosť;
- narušenie článkovania reči – dyslália, dyzartria;
- poruchy hlasu – dysfónia, afónia;
- kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti;
- symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach - napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne;
- narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia.

Je potrebné zabezpečiť úpravu podmienok, foriem, metód a prístupu vo výchove a vzdelávaní žiaka a rešpektovať úpravy vyplývajúce z narušenia komunikačnej schopnosti nielen vo vzdelávaní, ale i v hodnotení a klasifikácii.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou plnia rovnaké ciele vzdelávania ako ostatní žiaci základných škôl v nižšom strednom vzdelávaní.

2. Stupeň vzdelania

nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy.

3. Profil absolventa

Osvojené kľúčové kompetencie žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou zodpovedajú profilu absolventa nižšieho stredného vzdelávania – 2. stupňa základnej školy.

4. Vzdelávacie oblasti

Obsah vzdelávania žiakov s NKS v školskej integrácii je rovnaký ako obsah vzdelávacích oblastí príslušných predmetov pre školský vzdelávací program žiakov základných škôl. Vzdelávacie oblasti sú však doplnené o oblasť ŠPECIÁLNOPEDAGOGICKÁ PODPORA. Vo vzdelávacej oblasti Špeciálnopedagogická podpora je zaradená individuálna logopedická intervencia (ďalej aj „ILI“) ako špecifický vyučovací predmet.

5. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s NKS sú rovnaké ako pre ostatných žiakov nižšieho stredného vzdelávania. Dosiagnuté výkony sú limitované samotným narušením komunikačnej schopnosti.

6. Rámcový učebný plán

Žiaci postupujú podľa RUP ŠkVP ZŠ Topoľová 8, Nitra pre nižšie stredné vzdelávanie. Samotný obsah príslušných špecifických predmetov Špeciálnopedagogickej podpory podľa potrieb žiaka, je uvedený v individuálnom vzdelávacom programe žiaka a realizovaný školským špeciálnym pedagógom.

7. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou

Škola, ktorá poskytuje žiakovi s NKS vzdelávanie, uplatní pri jeho vzdelávaní tú formu organizácie jeho výchovy a vzdelávania, prostredníctvom ktorej mu pre neho prijateľným spôsobom

zabezpečí získanie príslušného stupňa vzdelania. Pri výbere formy vzdelávania žiakov s NKS je potrebné postupovať individuálne, podľa výsledkov špeciálnopedagogickej, logopedickej, psychologickkej, prípadne inej odbornej diagnostiky. Dĺžka vzdelávania žiakov s NKS v školskej integrácii, môže byť podľa platnej legislatívy predĺžená až o dva roky individuálne - rozložením obsahu vzdelávania pre konkrétneho žiaka v súlade s jeho individuálnym vzdelávacím programom.

Pre žiaka s NKS vzdelávaného v školskej integrácii riaditeľ školy zabezpečí odbornú logopedickú starostlivosť v spolupráci s centrom špeciálno-pedagogického poradenstva, so školským logopédom alebo s klinickým logopédom v rozsahu obsahu vzdelávania špecifického vyučovacieho predmetu ILI.

Žiak začlenený v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, v ktorej sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len IVP) s prihliadnutím na postihnutie/narušenie. Obsah jeho vzdelávania vychádza zo vzdelávacieho programu pre žiakov s NKS.

Logopéd metodicky usmerňuje vyučujúcich a spolupracuje na tvorbe IVP pre jednotlivých žiakov. Metódy a postupy používané na vyučovaní vychádzajú z výsledkov logopedickej, psychologickkej a špeciálnopedagogickej diagnostiky, z cieľov a obsahu špecifického vyučovacieho predmetu ILI a z individuálneho plánu logopedickej intervencie.

Riaditeľ školy zabezpečí, aby v záujme žiaka boli rešpektované odporúčania uvedené v správe z odborného vyšetrenia k školskej integrácii k postupom pri vzdelávaní a k postupom pri hodnotení a klasifikácii.

V priebehu nižšieho stredného vzdelávania je potrebné pomôcť žiakovi s NKS pri jeho profesionálnej orientácii a tým prispieť k jeho bezproblémovému sociálnemu začleneniu.

Pri hodnotení učebných výsledkov učiteľ rešpektuje psychický a fyzický stav žiaka, druh a závažnosť narušenia komunikačnej schopnosti, ak má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.

Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení základnej školy.

Pri hodnotení a klasifikácii žiaka je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní logopéda, špeciálneho pedagóga a psychológa a o odporúčanom spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedny učiteľ informuje jeho zákonného zástupcu až po konzultácii s príslušnými odborníkmi.

Pri hodnotení žiaka s NKS učiteľ posudzuje úroveň jeho vedomostí najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony samotného žiaka.

8. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Je potrebné postupovať individuálne podľa výsledkov logopedickej a inej odbornej diagnostiky a v spolupráci so zákonnými zástupcami, školským logopédom a príslušným centrom špeciálno-pedagogického poradenstva.

9. Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program je vypracovaný na základe vzdelávacieho programu pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie. Odporúča sa zaradiť špecifických vyučovacích predmetov ako: rozvíjanie komunikačnej kompetencie, grafomotorické zručnosti, rozvíjanie predčitateľskej a čitateľskej gramotnosti, rozvíjanie manuálnych zručností a iné.

6.1.4 Výchova a vzdelávanie žiakov so sluchovým postihnutím

Žiak so sluchovým postihnutím je:

Nepočujúci žiak je žiak u ktorého nastalo sluchové postihnutie v ranom veku (pre- peri- post natálnom veku), pred osvojením reči (v prelingválnom veku) v takej miere, že úplne stratil sluch alebo sluchové postihnutie je veľmi ťažké. Nepočujúci žiak je aj taký žiak, ktorý stratil sluch v dôsledku ochorenia, úrazu či nesprávnej liečby v neskoršom veku. Strata sluchu u žiaka je taká veľká, že ani pri použití načúvacieho prístroja nie je schopný identifikovať a diferencovať hovorenú reč. Sluchové postihnutie môže byť vrodené alebo získané.

Nedoslýchavý žiak je žiak u ktorého poškodenie sluchového orgánu spôsobuje narušenie sluchového vnímania do takej miery, že pomocou načúvacieho prístroja môže vnímať hovorenú reč (podľa druhu a stupňa sluchového postihnutia) a aj keď obmedzene auditívnou spätnou väzbou môže kontrolovať vlastnú reč. Sluchové postihnutie môže byť vrodené alebo získané.

Žiak s kochleárnym implantátom je žiak s vnútroušnou implantáciou. Individuálne dispozície a individuálne možnosti vývinu u žiakov sú rozličné

Špeciálnopedagogické pôsobenie predpokladá uvedomenie si špecifických potrieb žiaka so sluchovým postihnutím, ktoré vyplývajú z jeho sluchového postihnutia, prípadne aj z iného pridruženého postihnutia alebo nadania.

Nižšie stredné vzdelávanie žiakov so sluchovým postihnutím s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia sa uskutočňuje v uvedených **komunikačných formách:**

Hovorený jazyk je jazykový systém slovenského jazyka, realizovaný prostredníctvom zvuku, hlások jazyka, vnímaných sluchom. Hovorený jazyk má auditívnu, vizuálnu a motoricko-vizuálnu formu (počúvanie, čítanie, hovorenie, písanie). Realizuje sa v hovorenej a písanej reči.

Písomná forma jazyka je významný doplnok komunikačných prostriedkov v procese vzdelávania žiakov so sluchovým postihnutím, umožňuje hovorený jazyk vnímať vizuálne. **Odzeranie** je sledovanie pohybov pier, sánky a jazyka zrakom a súčasné analyzovanie a porozumenie sledovanej hovorenej reči. Predpokladom dobrého odzerania je vybudovaná slovná zásoba v hovorenom jazyku.

Cieľom vzdelávania žiakov so sluchovým postihnutím na nižšom strednom stupni vzdelávania je pripraviť žiakov na vzdelávanie v akejkoľvek strednej škole s prihliadnutím na ich schopnosti a možnosť vykonávať zvolenú profesiu.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Žiaci so sluchovým postihnutím plnia rovnaké ciele vzdelávania ako ostatní žiaci základnej školy na nižšom strednom stupni vzdelania.

Hlavným cieľom je, aby žiaci so sluchovým postihnutím nadobudli rozvinuté kľúčové spôsobilosti (kompetencie) primerané veku a individuálnym osobitostiam žiakov, ktoré vyplývajú zo sluchového postihnutia žiaka.

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so sluchovým postihnutím je, okrem všeobecných cieľov, vychovávať a vzdelávať týchto žiakov tak, aby nadobudli primerané komunikačné kompetencie, osobnostné kvality, reedukačné a kompenzačné kompetencie a tak plnohodnotne vnímali, prežívali vlastný život a stali sa tvorcami hodnôt, ktoré vytvoria cieľavedomou činnosťou. Získaním primeraných komunikačných, reedukačných a kompenzačných kompetencií si žiaci so sluchovým postihnutím rozvinú svoju osobnosť, osvoja kultúrne hodnoty a vybudujú nezávislú existenciu.

2. Stupeň vzdelania

Platia ustanovenia uvedené v štátnych vzdelávacích programoch pre nižšie stredné vzdelávanie.

3. Profil absolventa

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania so sluchovým postihnutím má osvojené kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ktoré zodpovedajú profilu absolventa nižšieho stredného stupňa vzdelávania s prihliadnutím na druh a stupeň jeho sluchového postihnutia.

Oblasti kompetencií:	Kľúčové kompetencie
-----------------------------	----------------------------

kompetencií (spôsobilostí) riešiť problémy	- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, ktoré vyplývajú aj zo sluchového postihnutia, adekvátne svojej úrovni navrhuje riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti.
sociálnych a personálnych kompetencií (spôsobilostí)	- vie primerane veku používať svoje kompenzačné schopnosti.
pracovných kompetencií (spôsobilostí)	- si dokáže stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy a s prihliadnutím na sluchové postihnutie, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov.
kompetencií (spôsobilostí) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti	- vzdelania dokáže využívať technické komunikačné pomôcky a technológie, ktoré mu pomáhajú prekonať komunikačnú bariéru.

Úroveň rozvinutosti kľúčových kompetencií žiaka so sluchovým postihnutím tvorí základný predpoklad pre prekonanie negatívnych dôsledkov sluchového postihnutia pre ďalší rozvoj v následných stupňoch vzdelávania resp. úspešnú inklúziu.

4. Vzdelávacie oblasti

Obsah vzdelávania žiakov so sluchovým postihnutím je rovnaký ako obsah vzdelávania žiakov základných škôl, pričom sa rešpektujú osobitosti vyplývajúce zo sluchového postihnutia žiakov. Výchovu a vzdelávanie žiakov so sluchovým postihnutím realizujeme v zmysle vymedzených vzdelávacích oblastí pre nižšie stredné vzdelávanie.

Pre žiakov so sluchovým postihnutím je začlenená aj vzdelávacia oblasť Špeciálnopedagogická podpora. V rámci vzdelávacej oblasti špeciálnopedagogická podpora sa vyučujú špecifické vyučovacie predmety, ktoré sú zamerané na predchádzanie, zmiernenie alebo odstraňovanie nepriaznivých dôsledkov sluchového postihnutia. Vzdelávacia oblasť Špeciálnopedagogická podpora obsahuje špecifické vyučovacie predmety komunikačné zručnosti, individuálna logopedická intervencia, ktoré podporujú získavanie a rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov so sluchovým postihnutím. a dramatická výchova.

5. Vzdelávacie štandardy

Pokiaľ nie je prílohe uvedené inak platia vzdelávacie štandardy uvedené v príslušných štátnych vzdelávacích programoch, s prihliadnutím na druh a stupeň postihnutia žiaka.

6. Rámcový učebný plán

Žiaci postupujú podľa RUP ŠkVP ZŠ Topoľová 8, Nitra pre nižšie stredné vzdelávanie. Samotný obsah príslušných špecifických predmetov Špeciálnopedagogickej podpory podľa potrieb žiaka, je uvedený v individuálnom vzdelávacom programe žiaka a realizovaný školským špeciálnym pedagógom.

7. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so sluchovým postihnutím

V prípade individuálnej integrácie v bežnej triede základnej školy môže školský špeciálny pedagóg na vyučovacích hodinách podľa potreby pracovať so žiakom/žiakmi so sluchovým postihnutím individuálne alebo v skupinkách podľa individuálneho vzdelávacieho programu žiaka/žiakov. Obsah, formy a postup vyučovania konzultuje s príslušným učiteľom

Realizáciu komunikačných foriem umožňujú kvalitné elektro-akustické pomôcky, kompenzačné pomôcky i rôzne informačné zdroje.

Vzdelávanie žiaka so sluchovým postihnutím v základnej škole

Žiaci so sluchovým postihnutím, ktorí sa vzdelávajú v triedach základnej školy bežného typu spolu s ostatnými žiakmi sa vzdelávajú podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy a individuálneho vzdelávacieho programu. Obsah vzdelávania vychádza zo vzdelávacieho programu pre žiakov so sluchovým postihnutím.

Špecifické predmety (komunikačné zručnosti, individuálna logopedická intervencia, dramatická výchova a iné) sa vyučujú v rámci voliteľných hodín školských vzdelávacích programov alebo individuálnych vzdelávacích programov.

Ak je sluchové postihnutie žiaka takého charakteru, že je mu potrebné vytvoriť špeciálne podmienky na vzdelávanie v základnej škole, takýto žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a musí byť na škole evidovaný ako žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, za podmienky súhlasu jeho zákonného zástupcu.

Žiak, ktorý má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, musí mať vypracovaný individuálny vzdelávací program. Individuálny vzdelávací program vypracováva základná škola spoločne s centrom špeciálno-pedagogického poradenstva.

Žiak môže mať špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby počas celého vzdelávacieho cyklu alebo len počas limitovaného obdobia, čo sa posudzuje na základe výsledkov odborného vyšetrenia centra špeciálno-pedagogického poradenstva.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý sa vzdeláva v bežnej triede základnej školy, musí mať zabezpečené odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej jeho individuálnym potrebám.

Individuálny vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

8. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Pri organizácii podmienok na výchovu a vzdelávanie žiakov so sluchovým postihnutím je potrebné postupovať individuálne, podľa výsledkov špeciálnopedagogickej diagnostiky žiakov. Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom so sluchovým postihnutím špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, najmä

Žiaci so sluchovým postihnutím, ktorí nemôžu splniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov sa vzdelávajú podľa individuálnych vzdelávacích programov.

U žiakov so sluchovým postihnutím je možné voliteľné hodiny využiť aj na intenzívne vzdelávanie v určitej vzdelávacej oblasti v rámci individuálneho vzdelávacieho programu žiaka.

U žiakov so sluchovým postihnutím môže školský špeciálny pedagóg, logopéd, školský psychológ v rámci vyučovania pracovať individuálne s vybranými žiakmi s cieľom systematickej, intenzívnej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, resp. poruchy.

Špecifický predmet komunikačné zručnosti, bude implementovaný do príslušnej vzdelávacej oblasti (Jazyk a komunikácia). Jeho vyučovanie bude realizované v rámci predmetu Slovenský jazyk a literatúra odborným zamestnancom školy (školský špeciálny pedagóg). Cieľom rozvíjania je optimalizovať prijímanie, spracovanie, produkovanie a odovzdávanie informácií u žiaka so sluchovým postihnutím podľa jeho predpokladov a schopností, systematicky formovať a rozvíjať komunikačné schopnosti žiaka so sluchovým postihnutím, systematicky rozvíjať receptívnu, centrálnu a expresívnu zložku reči v optimálnych komunikačných systémoch.

9. Povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie výchovy vzdelávania

Materiálne-technické a priestorové zabezpečenie nižšieho stredného vzdelávania je v súlade s požiadavkami formulovanými v príslušných štátnych vzdelávacích programoch. Pre žiakov so sluchovým postihnutím je potrebné zabezpečiť aj špeciálne kompenzačné pomôcky, učebnice, v ktorých je implementovaný slovenský posunkový jazyk a pracovné zošity.

6.1.5 Výchova a vzdelávanie žiakov s telesným postihnutím

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s telesným postihnutím sa postupuje podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s telesným postihnutím pre nižšie stredné vzdelávanie. Tento vzdelávacie program vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s telesným postihnutím v školách, kde sú vzdelávaní. Pri telesnom postihnutí môže ísť o poruchy chôdze, rovnováhy, hybnosti, imobilitu, chyby tvaru lebky, poruchy deformujúce a detskú mozgovú obrnu, ktorá je považovaná za jednu z najčastejších príčin vrodeného telesného postihnutia. Pri výchove a vzdelávaní žiaka s telesným postihnutím je potrebné mať na zreteli, či ide o žiaka, ktorý má z hľadiska prognózy:

- telesné postihnutie, ktoré má relatívne stabilizovaný charakter,
- telesné postihnutie, kde sa liečbou dosahuje zlepšenie stavu jedinca,
- telesné postihnutie, pri ktorom sa stav jedinca zhoršuje.

Východiskom pri výchove a vzdelávaní konkrétneho žiaka s telesným postihnutím, je zhodnotenie jeho aktuálneho zdravotného stavu (lekárska, špeciálnopedagogická psychologická diagnóza) a z toho vyplývajúce možnosti vzdelávania.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Žiaci s telesným postihnutím plnia rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bežných základných škôl na nižšom strednom stupni vzdelávania.

2. Stupeň vzdelania

Nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy.

3. Profil absolventa

Profil absolventa nižšieho stredného vzdelávania zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

4. Vzdelávacie oblasti

Pre žiakov s telesným postihnutím je do vzdelávacích oblastí začlenená oblasť **Špeciálnopedagogická podpora**. Na nižšom strednom stupni vzdelávania je do tejto vzdelávacej oblasti zaradený špecifický vyučovací predmet **zdravotná telesná výchova**.

5. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s telesným postihnutím sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia. Plnenie výkonového štandardu je však ovplyvnené druhom a stupňom telesného postihnutia žiaka. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu, resp. ich neplnenie vôbec, v konkrétnom vyučovacom predmete je potrebné zaznamenať v individuálnom vzdelávacom programe žiaka.

6. Rámcový učebný plán

Žiaci postupujú podľa RUP ŠkVP ZŠ Topoľová 8, Nitra pre nižšie stredné vzdelávanie. Samotný obsah príslušných špecifických predmetov Špeciálnopedagogickej podpory podľa potrieb žiaka, je uvedený v individuálnom vzdelávacom programe žiaka a realizovaný školským špeciálnym pedagógom.

7. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s telesným postihnutím

V pedagogickej praxi sa vychádza z toho, či žiak s telesným postihnutím dokáže:

1.	Udržať polohu tela v sede a v stojí - problémy môžu nastať v tom, že neudrží vzpriamený trup a hlavu, takže potrebuje oporu, nie je schopný stáť alebo stojí len s oporou.
2.	Vykonávať lokomočné pohyby, pričom môže byť neschopný chodiť s pomocou – je imobilný, schopný chodiť s pomocou (druhej osoby, barly) – čiastočne mobilný, schopný chodiť samostatne – mobilný.
3.	Vykonávať manipulačné pohyby – obmedzenie podľa druhu a rozsahu porúch hybnosti horných končatín.

Podmienkou prijatia žiaka do základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím na školskú integráciu je špeciálnopedagogická diagnostika, v prípade potreby aj psychologická diagnostika

vykonaná v školskom zariadení výchovného poradenstva a prevencie, odborná lekárska diagnostika a písomná žiadosť rodiča alebo zákonného zástupcu.

Žiak prostredníctvom špecifických predmetov získava podľa svojich schopností pracovné a hygienické návyky, odstraňuje alebo zmierňuje sa jeho pohybové obmedzenie, rozvíja pozornosť, predstavivosť, pamäť a orientáciu v priestore.

Žiak s telesným postihnutím vzdelávaný v školskej integrácii postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej aj „IVP“). Školský špeciálny pedagóg sa podieľa na tvorbe IVP spolu s triednym učiteľom alebo vyučujúcimi jednotlivých predmetov, individuálne pracuje so žiakom s telesným postihnutím podľa výsledkov lekárskej a špeciálnopedagogickej diagnostiky. Metodicky vedie učiteľov, spolupracuje s rodičmi žiaka a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, ktoré vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu žiaka. Zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto IVP oboznámiť.

Žiak v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy v ktorej sa vzdeláva. Obsah vzdelávania však vychádza zo vzdelávacieho programu pre žiakov s telesným postihnutím. Škola odborne zabezpečí, aby žiak mohol absolvovať špecifické predmety, čo je zakotvené v individuálnom vzdelávacom programe.

Zo strany školy je potrebné žiakovi s telesným postihnutím zabezpečiť materiálno-technické podmienky a kompenzačné a špeciálne pomôcky zodpovedajúce je individuálnym vzdelávacím potrebám a aktuálnemu zdravotnému stavu.

8. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie žiakov s telesným postihnutím sa organizuje ako denná forma štúdia. Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania, a ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku, aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzky.

9. Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

- Pedagogickí zamestnanci,
- Vedúci pedagogickí zamestnanci,
- Pedagogický asistent pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s telesným postihnutím, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia,
- Školský špeciálny pedagóg somatopéd, logopéd,
- Pomocný zdravotnícky personál.

10. Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Učebne (triedy) vybavené viacúčelovým výškovo nastaviteľným nábytkom, s priestorom pre relaxáciu (polohovateľné ležadlá) a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania.

Učebne pre jednotlivé vzdelávacie oblasti/vyučovacie predmety vybavené špeciálnym nábytkom, ekotabulami, prístrojmi, nástrojmi, pomôckami, technikou, materiálmi.

Kompenzačné a špeciálne učebné pomôcky podľa individuálnych potrieb žiaka.

Bezbariérový prístup do všetkých učební a potrebných miestností.

6.1.6 Vzdelávací program pre žiakov s viacnásobným postihnutím

Viacnásobné postihnutie je multifaktoriálny, multikauzálny a multisymptomatologicky podmienený fenomén, ktorý je dôsledkom súčinnosti participujúcich postihnutí, či narušení. Ich interakciou a vzájomným prekrývaním vzniká tzv. „synergický efekt“, t.j. nová kvalita postihnutia. (Š. Vašek, 1999)

Viacnásobné postihnutie netvorí jednoduchý súčet dominujúceho a pridruženého postihnutia, ale ide o kvalitatívne odlišnú špecifickú jednotku. Z toho vyplýva potreba novej kvality odbornej starostlivosti, spolupráca viacerých špecialistov a určenie koordinujúcej osoby.

1. Vzdelávací program pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie

V populácii žiakov s viacnásobným postihnutím je najviac takých žiakov, u ktorých sa kombinuje mentálne postihnutie s iným postihnutím. Žiak, ktorý má diagnostikované viacnásobné postihnutie, v obraze ktorého je mentálne postihnutie a ďalšie postihnutie alebo narušenie, postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím príslušného stupňa. Špecifické vyučovacie predmety podľa konkrétnej kombinácie postihnutia sa zaraďujú do školského vzdelávacieho programu alebo sa žiak s viacnásobným postihnutím vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové spôsobilosti žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím na úrovni, ktorá je pre nich dosiahnuteľná.

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom cieľov uvedených vo vzdelávacom programe pre žiakov mentálnym postihnutím s prihliadnutím na ďalšie postihnutie alebo narušenie.

2. Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím podľa príslušnej legislatívy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

3. Profil absolventa

Absolvent programu primárneho stupňa vzdelania pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím má osvojené kľúčové kompetencie (spôsobilosti) vyplývajúce zo vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím príslušného variantu s prihliadnutím na ďalšie postihnutie alebo narušenie.

4. Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií príslušných vzdelávacích programov pre žiakov s ľahkým, so stredným a ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia.

5. Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím nie sú vypracované vzdelávacie štandardy, čo vyplýva z charakteru postihnutia žiakov.

Individuálne schopnosti jednotlivých žiakov nemožno zovšeobecňovať a dosiahnuté výkony sú limitované samotným postihnutím.

6. Rámcový učebný plán

Žiaci s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím postupujú podľa rámcových učebných plánov pre žiakov s ľahkým, stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským alebo vyučovacím jazykom národnostnej menšiny. Špecifické vyučovacie predmety vyplývajúce z ďalšieho pridruženého postihnutia sa vyučujú v rámci voliteľných hodín školských vzdelávacích programov alebo v rámci individuálneho vzdelávacieho programu.

7. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím sa postupuje podľa vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie. Mentálne postihnutie je zvyčajne najvýraznejším príznakom v celom

klinickom obraze viacnásobného postihnutia, preto je podmieňujúcim prvkom celého výchovno-vzdelávacieho procesu.

V prípade, že u žiaka s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím nie je mentálne postihnutie v celom klinickom obraze viacnásobného postihnutia determinujúcim prvkom výchovno-vzdelávacieho procesu, je potrebné vychádzať z aktuálneho zdravotného stavu žiaka, ktorý je dôsledkom súčinnosti participujúcich postihnutí žiaka.

Pre žiaka s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím, ktorý postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu je individuálny vzdelávací program vytváraný s prihliadnutím k súčasnému stavu žiaka a podľa jeho individuálnych schopností. V závislosti od jeho individuálnych schopností je možné individuálny vzdelávací program tvoriť podľa obsahu vzdelávania aj z rôznych variantov školy pre žiaka s mentálnym postihnutím, s prihliadnutím na ďalšie prítomné postihnutia.

Je nevyhnutné, aby vzdelávanie žiaka s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím v základnej škole bolo realizované v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, aby riaditeľ školy zabezpečil úzku spoluprácu s centrom špeciálnopedagogického poradenstva a s rodičmi žiaka. Žiak s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím sa vzdeláva podľa obsahu vzdelávania pre žiakov s mentálnym postihnutím príslušného variantu s prihliadnutím na ďalšie postihnutie.

8. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Pri organizácii podmienok v jednotlivých formách vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím je potrebné postupovať individuálne podľa výsledkov špeciálnopedagogickej a inej odbornej diagnostiky a v spolupráci s rodičmi (resp. zákonnými zástupcami).

9. Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program musí byť vypracovaný v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania platnej legislatívy a s príslušným štátnym vzdelávacím programom a vzdelávacím programom pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Do školského vzdelávacieho programu sa zaraďujú pre viacnásobne postihnutých žiakov v kombinácii s mentálnym postihnutím len tie špecifické vyučovacie predmety, ktoré daní žiaci potrebujú.

Pri výchove a vzdelávaní podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s viacnásobným postihnutím bez mentálneho postihnutia platia ustanovenia, ktoré sú uvedené vo vzdelávacích programoch pre príslušné druhy postihnutia s prihliadnutím na druhy a stupne postihnutia žiaka.

6.1.7 Výchova a vzdelávanie žiakov so zrakovým postihnutím

Za žiaka so zrakovým postihnutím považujeme pre potreby vzdelávacieho programu pre žiakov so zrakovým postihnutím jednotlivca, ktorý má znížený alebo znemožnený príjem zrakových informácií a aj pri optimálnej optickej korekcii má problémy rozvinúť svoje kľúčové kompetencie v štandardných podmienkach školy alebo školského zariadenia na požadovanej úrovni.

Dôsledky zrakového postihnutia, ktoré sa prejavujú v procese získavania, spracovania a odovzdávania informácií sa spravidla premietajú aj do psychiky jednotlivcov so zrakovým postihnutím (mení sa systém vzájomného pôsobenia jednotlivých kooperujúcich analyzátorov, vyskytujú sa narušenia vo vzájomnom vzťahu zmyslového vnímania a formovania pojmov, odlišnosti nachádzame aj v emociálno-vôľovej sfére a vo vlastnostiach osobnosti).

Cieľom vzdelávania žiakov so zrakovým postihnutím na nižšom strednom stupni je pripraviť žiakov na vzdelávanie na akejkoľvek strednej škole.

Výchova a vzdelávanie žiakov so zrakovým postihnutím, ktorí sú začlenení (žiak v školskej integrácii) v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými žiakmi školy, sa

uskutočňuje podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy a podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý je zameraný na odstránenie alebo zníženie dôsledkov zrakového postihnutia..

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Všeobecné ciele výchovy a vzdelávania žiakov so zrakovým postihnutím sú totožné s cieľmi formulovanými v Štátnych vzdelávacích programov pre nižšie stredné vzdelávanie, zameranými na postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí (kompetencií) žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov.

Nižšie stredné vzdelávanie - Primerane veku rozvinúť kľúčové spôsobilosti (kompetencie), zmysluplné základné vedomosti a znalosti a vypestovaný základ záujmu o celoživotné učenie sa, - jasné povedomie národného a svetového kultúrneho dedičstva, - záujem a potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti. Špecifické ciele výchovy a vzdelávania žiakov so zrakovým postihnutím zohľadňujú zásady výchovy a vzdelávania zrakovo postihnutých, najmä zásadu prevencie zrakovej defektivity, korekciu zrakovej defektivity, požiadavku integrácie zrakovo postihnutých, ako aj zásadu kompenzácie a reedukácie zraku, pričom pri praktickej realizácii sa dôsledne uplatňuje individuálny prístup ku každému zrakovo postihnutému žiakovi zohľadňujúci dôsledky zrakového postihnutia. Nedeliteľnou súčasťou výchovy a vzdelávania slabozrakých žiakov je rozvoj zrakového vnímania žiakov pomocou súboru techník, metód a postupov a podpora optimálneho využívania zraku. Vzhľadom na požiadavku komplexnosti prijímaných a spracovávaných informácií je u slabozrakých žiakov dôležité okrem reedukácie zraku sústrediť sa aj na systematický rozvoj kompenzačných mechanizmov (hmat, sluch, čuch a chuť), podľa potrieb sa precvičuje aj priestorová orientácia a samostatný pohyb.

2. Stupeň vzdelania

Absolvent programu nižšieho stredného vzdelávania získa vysvedčenie s doložkou - so špeciálnym vyznačením ukončenia programu poskytnutého základnou školou. Tým splní podmienku na pokračovanie vo vzdelávaní na vyššom sekundárnom stupni (na všeobecnovzdelávacom alebo odborno-vzdelávacom type vzdelávania), v priebehu ktorého ukončuje povinné základné vzdelávanie (povinnú školskú dochádzku).

3. Profil absolventa

Profil absolventa nižšieho stredného stupňa vzdelania je založený na kľúčových spôsobilostiach (kompetenciách), ktoré zahrňujú komplex vedomostí a znalostí, spôsobilostí a hodnotových postojov umožňujúcich jednotlivcovi poznávať, účinne konať, hodnotiť, dorozumievať sa a porozumieť si, začleniť sa do spoločenských vzťahov a osobnostne sa rozvíjať – zjednodušene ide o spôsobilosť uplatniť svoje vzdelanie v pracovnom, občianskom, rodinnom a osobnom živote.

Kompetencie špecifického kurikula:

funkčné reedukačné a kompenzačné kompetencie vrátane komunikácie - schopnosť orientácie v priestore a samostatného pohybu - sociálne kompetencie - kompetencie pre samostatný život - kompetencie pre voľnočasové aktivity - schopnosť poradiť si v profesijnej príprave a výkone profesie podľa typu postihnutia - kompetencie pre využívanie pomôcok a technológií pre jednotlivcov so zrakovým postihnutím - kompetencie na využívanie zraku

Úroveň rozvinutosti kľúčových kompetencií žiaka so zrakovým postihnutím tvorí základný predpoklad pre prekonanie negatívnych dôsledkov zrakového postihnutia, pre ďalší rozvoj v následných stupňoch vzdelávania, resp. úspešnú inklúziu.

4. Vzdelávacie oblasti

Výchovu a vzdelávanie žiakov so zrakovým postihnutím realizujeme v zmysle vymedzených vzdelávacích oblastí pre nižšie stredné vzdelávanie.

V rámci vzdelávacej oblasti Špeciálnopedagogická podpora sa vyučujú špecifické vyučovacie predmety, ktoré sú zamerané na predchádzanie, zmiernenie alebo odstraňovanie nepriaznivých

dôsledkov zrakového postihnutia. Ide o špecifické vyučovacie predmety **individuálne tyfopedické cvičenia, priestorová orientácia, pohybová výchova.**

5. Vzdelávacie štandardy

Žiaci so zrakovým postihnutím sú vychovávaní a vzdelávaní podľa vzdelávacích štandardov uvedených v Štátnych vzdelávacích programoch, pričom modifikovaný je obsahový a výkonnový štandard vyučovacieho predmetu informatika.

6. Rámcový učebný plán

Žiaci postupujú podľa RUP ŠkVP ZŠ Topoľová 8, Nitra pre nižšie stredné vzdelávanie. Samotný obsah príslušných špecifických predmetov Špeciálnopedagogickej podpory podľa potrieb žiaka, je uvedený v individuálnom vzdelávacom programe žiaka a realizovaný školským špeciálnym pedagógom.

7. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so zrakovým postihnutím

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ zohľadňuje špecifiká a špecifické potreby žiaka so zrakovým postihnutím, a to najmä:

- absenciu, neúplnosť, prípadne skreslenie zrakových vnemov,
- absenciu, neúplnosť, resp. skreslenie zrakových predstáv,
- zhoršenú kvalitu analyticko-syntetickej činnosti spätú s horšou rozlišovacou schopnosťou,
- zníženú mieru koncentrácie pozornosti,
- potrebu individuálneho pracovného tempa,
- poruchy vnímania priestoru,
- poruchy, resp. nedostatočnú úroveň čítania a písania,
- poruchy vizuálno-motorickej koordinácie,
- poruchy farebného videnia,
- obmedzenia súvislej zrakovej práce,
- obmedzenia v pohybe a fyzickej námahe,
- skorú unaviteľnosť,
- neprimerané emocionálne reakcie,
- neadekvátnu mimiku a gestikuláciu,
- narušenie sociálnych vzťahov.

8. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie v škole sa organizuje dennou formou.

9. Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Dôležitou podmienkou pre realizovanie vzdelávacieho programu pre žiakov so zrakovým postihnutím je primerané materiálo-technické a priestorové vybavenie školy:

- učebne (triedy) vybavené viacúčelovým a funkčným zariadením: s vhodným nastaviateľným školským nábytkom, interaktívnou tabuľou, počítačmi pre učiteľa a žiakov (vyučovací proces zrakovovo postihnutých žiakov je zameraný na prijímanie, spracovávanie a odovzdávanie neskreslených informácií),
- špeciálne učebne a priestory (v súlade so vzdelávacím obsahom školy),
- učebňu/ne s upraveným bezpečným povrchom pre potreby telesnej výchovy vybavené potrebným náradím a cvičebným náčiním,
- pracovné učebne s potrebným vybavením,
- učebnice, pracovné zošity, doplnková literatúra, štandardné a špeciálne didaktické pomôcky a potreby,
- informačná, reedukačná, kompenzačná a komunikačná technika s príslušenstvom,

10. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Nevyhnutnosťou pre realizáciu vzdelávacieho programu pre žiakov so zrakovým postihnutím je zabezpečenie vhodnej štruktúry pracovného režimu a odpočinku žiakov a učiteľov, vhodného

režimu vyučovania s rešpektovaním hygieny učenia, zrakovej hygieny, zdravého prostredia učební (tried) a ostatných priestorov školy podľa platných noriem – zodpovedajúce svetlo, teplo, nehluknosť, čistota, vetranie, hygienické vybavenie priestorov, primeraná veľkosť sedacieho a pracovného nábytku.

6.1.8 Výchova a vzdelávanie žiakov chorých a zdravotne oslabených

Chorý žiak je žiak v stave choroby, ktorá sa bežne definuje ako porucha rovnováhy organizmu s prostredím. Vznikajú pritom rozličné anatomické a funkčné zmeny v organizme. Zo špeciálnopedagogického hľadiska ide o žiaka, ktorý pre svoju chorobu vyžaduje špeciálnu výchovno-vzdelávaciu starostlivosť. Kategória chorých sa vnútorne diferencuje na viaceré skupiny, ktoré potom predstavujú špecifickú pedagogickú problematiku. Uvádzame jedno z mnohých a možných členení chorôb - choroby nervového systému, choroby žliaz s vnútornou sekréciou, avitaminózy, metabolické choroby, choroby ústnej dutiny, choroby dýchacích orgánov, choroby tráviaceho traktu, choroby obličiek, choroby krvi a krvotvorby, choroby srdca a krvného obehu, choroby urogenitálneho systému, choroby pohybového systému, choroby kože, infekčné a parazitárne choroby - čo sa odráža aj v špecifickosti výchovy a vzdelávania chorých žiakov.

Zdravotne oslabený žiak - Zdravotné oslabenie je stav zotavovania sa po dlhšej chorobe (rekovalescencie) alebo stav ohrozenia zdravia ako následok vplyvu škodlivého prostredia či nevhodnej životosprávy. Môže byť príčinou i následkom nadmerného ochranného štýlu rodinnej výchovy. Prejavuje sa najmä zníženou odolnosťou voči chorobám, zníženou telesnou výkonnosťou, väčšou unaviteľnosťou. Čoraz častejšie sa vyskytuje i chybné držanie tela. Oslabenie v telesnej oblasti môžu sprevádzať i neurotické prejavy (poruchy spánku, pomočovanie, tiky). So zdravotným oslabením sa obvykle spája zaostávanie pohybového vývinu dieťaťa, malá pohybová aktivita a neobratnosť dieťaťa. Neschopnosť uplatniť sa v skupine vrstovníkov má nepriaznivý vplyv na utváranie jeho sociálnych vzťahov. Ako najčastejšie zdravotné oslabenia sú uvádzané obezita a asténia.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Žiaci chorí a zdravotne oslabení plnia rovnaké ciele vzdelávania ako žiaci základných škôl na nižšom strednom stupni vzdelávania.

2. Stupeň vzdelania

Nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy.

3. Profil absolventa

Profil absolventa nižšieho stredného vzdelávania zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy. Spôsobilosti žiaka chorého a zdravotne oslabeného, nadobudnuté počas časového úseku, v ktorom bol v školskej integrácii sú porovnateľné so spôsobilosťami žiaka príslušného ročníka vzdelávaného v základnej škole bežného typu.

4. Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti pre žiakov chorých a zdravotne oslabených sú tie isté ako uvádza Štátny vzdelávací program nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy.

5. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov chorých a zdravotne oslabených sú rovnaké ako pre žiakov bežnej základnej školy. Plnenie výkonového štandardu je však ovplyvnené aktuálnym zdravotným stavom, liečbou, vyučovacím variantom a momentálnymi schopnosťami chorého a zdravotne oslabeného žiaka, napr. s onkologickým, neurologickým, psychickým ochorením, cystickou fibrózou, s tuberkulózou, diabetom, reumou a inými ochoreniami.

6. Rámcové učebné plány

Žiaci postupujú podľa RUP ŠkVP ZŠ Topoľová 8, Nitra pre nižšie stredné vzdelávanie.

Samotný obsah príslušných špecifických predmetov Špeciálnopedagogickej podpory podľa potrieb žiaka, je uvedený v individuálnom vzdelávacom programe žiaka a realizovaný školským špeciálnym pedagógom.

7. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov chorých a zdravotne oslabených

Prioritou prístupu k chorému a zdravotne oslabenému žiakovi je dynamická interakcia medzi špeciálnym pedagógom/pedagógom a žiakom. Základom tejto interakcie sú individuálne formy pedagogickej práce učiteľa so žiakom, využívanie špeciálnych učebných a kompenzačných pomôcok a osobitný a jedinečný prístup k žiakovi.

Žiak chorý a zdravotne oslabený vzdelávaný v školskej integrácii postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Školský špeciálny pedagóg sa podieľa na tvorbe IVP spolu s triednym učiteľom alebo vyučujúcimi jednotlivých predmetov, individuálne pracuje so žiakom chorým a zdravotne oslabeným podľa výsledkov lekárskej a špeciálnopedagogickej diagnostiky. Metodicky vedie učiteľov, spolupracuje s rodičmi žiaka a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, ktoré vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu žiaka. Zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto IVP oboznámiť.

So žiakom chorým a zdravotne oslabeným pravidelne pracuje školský špeciálny pedagóg.

V prípade zlepšenia zdravotného stavu žiaka chorého a zdravotne oslabeného sa môže žiakovi vzdelávanému v školskej integrácii prehodnotiť forma vzdelávania v priebehu školskej dochádzky, t.j. žiakovi môže byť školská integrácia ukončená.

8. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie sa v školách organizuje dennou formou.

6.1.9 Výchova a vzdelávanie žiakov s poruchou aktivity a pozornosti pre primárne vzdelávanie

Poruchy aktivity a pozornosti (hyperkinetické poruchy). Je to skupina porúch charakterizovaná skorým vznikom (zvyčajne v prvých piatich rokoch života), neschopnosťou vydržať pri činnosti vyžadujúcej kognitívnu účasť, tendenciou prechádzať z jednej činnosti na druhú bez ich dokončenia a dezorganizovanou, nedostatočne regulovanou a nadmernou aktivitou. Môžu sa pridružovať aj viaceré ďalšie abnormality. Hyperkinetické deti sú často bezohľadné a impulzívne, náchylné na úrazy a často sa dostávajú do disciplinárnych problémov, skôr pre neúmyselné porušovanie pravidiel ako pre úmyselný vzdor. Ich vzťahy s dospelými sú často sociálne dezinhibované, bez normálnej ostražitosti a rezervovanosti. Sú nepopulárne medzi inými deťmi a môžu sa dostať do izolácie. Časté je zhoršenie poznávacej schopnosti a neúmerne časté sú špecifické oneskorenia vo vývine motoriky a reči. Sekundárne komplikácie zahŕňajú asociálne správanie a nízke sebahodnotenie.

Porucha aktivity a pozornosti

ADD	Je vývinová porucha pozornosti s normálnou aktivitou, bez hyperaktivity (syndróm deficitu pozornosti).
ADHD	Je vývinová porucha charakterizovaná veku dieťaťa neprimeraným stupňom pozornosti, rozptýlenou pozornosťou s hyperaktivitou. <ul style="list-style-type: none"> – Porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou a impulzivitou. – Porucha pozornosti a koncentrácie spojená s agresivitou. – Porucha pozornosti a koncentrácie bez agresivity.

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s poruchami aktivity a pozornosti sa postupuje podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s poruchami aktivity a pozornosti pre nižšie stredné vzdelávanie. Tento vzdelávacie program je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s poruchou aktivity a pozornosti v školách, kde sú vzdelávaní.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Žiaci s poruchami aktivity a pozornosti plnia rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bežných základných škôl na nižšom strednom stupni vzdelávania.

2. Stupeň vzdelania

Nižšie stredné vzdelanie – 2. stupeň základnej školy.

3. Profil absolventa

Profil absolventa primárneho vzdelávania zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

4. Vzdelávacie oblasti

Pre žiakov s poruchami aktivity a pozornosti je do vzdelávacích oblastí pre nižšie stredné vzdelávanie začlenená oblasť **ŠPECIÁLNOPEDAGOGICKÁ PODPORA**. Na nižšom strednom stupni vzdelávania je do tejto vzdelávacej oblasti zaradený špecifický vyučovací predmet **terapeuticko-korekčné cvičenia**.

5. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s poruchami aktivity a pozornosti sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia. Plnenie výkonového štandardu však môže byť ovplyvnené závažnosťou poruchy aktivity a pozornosti žiaka. Prípadné čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu v konkrétnom vyučovacom predmete je potrebné zaznamenať v individuálnom vzdelávacom programe žiaka.

6. Rámcové učebné plány

Žiaci postupujú podľa RUP ŠkVP ZŠ Topoľová 8, Nitra pre nižšie stredné vzdelávanie. Samotný obsah príslušných špecifických predmetov Špeciálnopedagogickej podpory podľa potrieb žiaka, je uvedený v individuálnom vzdelávacom programe žiaka a realizovaný školským špeciálnym pedagógom.

7. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s poruchou aktivity a pozornosti

Výchova a vzdelávanie žiakov s poruchami aktivity a pozornosti sa uskutočňuje aj v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii.

Špecifickým cieľom vzdelávania žiakov s poruchami aktivity a pozornosti je reedukácia a korekcia prejavov v učení a správaní, ktoré sú dôsledkom diagnostikovaného zdravotného znevýhodnenia ako aj tréning požadovaných vzorov, foriem správania a následne aj reedukácia vlastností vo vzťahu k učeniu.

Základom pre špecifický postup pri vzdelávaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti je vytvorenie pozitívneho vzťahu medzi pedagógom a žiakom. Vzdelávanie žiaka s poruchou aktivity a pozornosti si vyžaduje podľa potreby koordinovaný tímový prístup učiteľa, psychológa, špeciálneho pedagóga, vychovávateľa, liečebného pedagóga, logopéda, pedagogického asistenta.

Špecifiká vzdelávania žiaka s poruchou aktivity a pozornosti, ktoré je potrebné uplatňovať v individuálnom rozsahu a podľa individuálnych potrieb žiaka, **vo všetkých formách vzdelávania:**

- žiak, ktorý nemôže plniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov, sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu,
- pri vyučovaní môže pedagóg stanoviť dĺžku a štruktúru vyučovacej hodiny flexibilne, zohľadňujúc psychický stav, správanie a potreby žiaka, ktoré sú dôsledkom stanovenej diagnózy,
- žiakovi je zabezpečené vyučovanie špecifického vyučovacieho predmetu terapeuticko-korekčné cvičenia.

8. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Organizácia výchovy a vzdelávania žiakov s poruchami aktivity a pozornosti sa uskutočňuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

6.1.10 Výchova a vzdelávanie žiakov s vývinovými poruchami učenia

Pre označenie špecifických vývinových porúch učenia sa v platnej legislatíve používa termín vývinové poruchy učenia, ktorý sa pod týmto pojmom používa aj vo vzdelávacom programe. Pre všetky uvedené poruchy platí, že sa objavujú od raného štádia osvojovania si danej zručnosti, nie sú jednoducho dôsledkom nedostatočnej príležitosti učiť sa, nevyplývajú z mentálnej retardácie alebo senzorického deficitu (poruchy zraku) a ich príčinou nie je získaná choroba ani poranenie mozgu.

Špecifické poruchy školských zručností:

špecifickú poruchu čítania (dyslexia),

špecifickú poruchu hláskovania (dysortografia),

špecifickú poruchu aritmetických schopností (dyskalkúlia),

zmiešanú poruchu školských zručností (súčasny výskyt dyskalkúlie s dyslexiou alebo dysortografiou),

iné vývinové poruchy školských zručností (dysgrafia).

nešpecifikovanú vývinovú poruchu školských zručností (neschopnosť učiť sa).

Dyslexia	Špecifické a významné spomalenie vývinu schopnosti čítať, ktoré sa nedá vysvetliť mentálnym vekom, odchýlkou zrakovej ostrosti alebo nevhodným spôsobom vyučovania. Narušené môže byť chápanie čítaného, spoznávanie čítaných slov, čítanie nahlas a tiež výkon v úlohách, ktoré vyžadujú čítanie. Má neurobiologický pôvod, pre ktorú sú charakteristické ťažkosti s presným a/alebo plynulým rozpoznávaním slov a slabé schopnosti v písanej reči a dekódovaní, ktoré typicky vyplývajú z deficitu vo fonologickej zložke jazykových schopností. Sekundárne následky dyslexie môžu zahŕňať problémy s porozumením čítanému a obmedzenú skúsenosť s čítaním, čo môže mať vplyv na nárast slovnej zásoby a základných znalostí. Často vyskytuje s dysortografiou a pretrváva až do dospelosti, aj keď sa určitý pokrok v čítaní dosahuje. Dyslexií zvyčajne predchádza výskyt narušeného vývinu reči v anamnéze. Bežné sú pridružené poruchy v emocionálnej oblasti a správaní v školskom veku.
Dysortografia	Charakterizuje ju špecifické a významné spomalenie osvojovania si písanej reči - správneho písania slov a pravopisu.
Dyskalkúlia	Špecifické postihnutie schopnosti počítať, ktoré nemožno vysvetliť mentálnou retardáciou, nevhodným spôsobom vyučovania ani neurologickou, psychiatrickou alebo inou poruchou; prejavuje sa neschopnosťou naučiť sa počítať, chápať matematické pojmy, termíny alebo znaky, správne radiť čísla, dosadzovať desiatinné čiarky, naučiť sa násobilku“. Termín „porucha matematických schopností“ sa v odbornej literatúre javí byť výstižnejší ako termín špecifická porucha počítania, nakoľko samotné označenie navodzuje, že nepôjde len o počítanie, s ktorým majú žiaci problémy, ale zahŕňa širšiu škálu ťažkostí, najmä ťažkosti porozumieť kvantitám, pričom táto schopnosť je relatívne nezávislá od jazykových či iných kognitívnych schopností. Matematické schopnosti sú chápané ako súbor vlôh pre matematiku, napríklad schopnosť logicky usudzovať o množstvách a o vzťahoch existujúcich medzi kvantitami a ich reprezentáciami. Pod pojmom aritmetické zručnosti chápeme mieru osvojovania si a automatizácie naučenej stratégie, najmä sčítania a odčítania. Z vývinového hľadiska za osvojovaním si matematických

	zručností stoja vrodené matematické schopnosti, pričom aritmetické zručnosti sú ich nadstavba.
--	--

V klinickom obraze špecifických VPU sa okrem špecifických ťažkostí v osvojovaní si čítania, písania, pravopisu a matematických schopností vyskytujú aj ďalšie poruchy a dysfunkcie (všetky súčasne sa vyskytujú zriedkavo):

- deficit v poznávacích schopnostiach,
- deficit v jazykových schopnostiach,
- deficit v exekutívnych funkciách: v pozornosti, plánovaní a monitorovaní vlastnej aktivity,
- percepčno-motorické deficity,
- deficit v jemnej motorike a koordinácii,
- ťažkosti s orientáciou v čase a priestore,
- hyperaktivita, impulzivita.

Vzdelávací program pre žiakov s VPU charakterizuje ich výchovu a vzdelávanie a vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o nich. Je potrebné zabezpečiť úpravu podmienok, foriem, metód a prístupu vo výchove a vzdelávaní žiaka a rešpektovať úpravy vyplývajúce z prítomných porúch učenia nielen vo vzdelávaní, ale i v hodnotení a klasifikácii.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Žiaci s VPU plnia rovnaké ciele vzdelávania ako ostatní žiaci základných škôl v nižšom strednom stupni vzdelávania.

2. Stupeň vzdelania

Nižšie stredné vzdelanie – 2. stupeň základnej školy.

3. Profil absolventa

Žiak s VPU po absolvovaní nižšieho stredného stupňa vzdelávania disponuje veku primeranej úrovni rovnakými kľúčovými kompetenciami ako absolvent nižšieho stredného vzdelávania.

4. Vzdelávacie oblasti

Obsah vzdelávania žiakov s VPU v školskej integrácii je rovnaký ako obsah vzdelávacích oblastí príslušných predmetov pre štátny vzdelávací program žiakov základných škôl. Vzdelávacie oblasti sú však doplnené o oblasť ŠPECIÁLNOPEdagogická PODPORA, do ktorej sú zaradené špecifické vyučovacie predmety **individuálna logopedická intervencia a rozvíjanie špecifických funkcií**. Obsah aktivít, ktoré vykonáva špeciálny pedagóg musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka, bez ohľadu na fyzický vek. Obsah logopedickej intervencie musí byť v súlade s aktuálnymi mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka, bez ohľadu na fyzický vek.

5. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s VPU sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia nižšieho stredného vzdelávania. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu je potrebné zaznamenať v individuálnom vzdelávacom programe žiaka. Dosiahnuté výkony sú limitované samotným narušením komunikačnej schopnosti a VPU, a preto nemôžu byť ustanovené štandardy pre špecifický vyučovací predmet ILI a RŠF.

6. Rámcový učebný plán

Žiaci postupujú podľa RUP ŠkVP ZŠ Topoľová 8, Nitra pre nižšie stredné vzdelávanie. Samotný obsah príslušných špecifických predmetov Špeciálnopedagogickej podpory podľa potrieb žiaka, je uvedený v individuálnom vzdelávacom programe žiaka a realizovaný školským špeciálnym pedagógom.

7. Špecifická výchovy a vzdelávania žiakov s vývinovými poruchami učenia

Výchova a vzdelávanie žiakov s VPU sa uskutočňuje aj v školskej integrácii, t. j. v triede alebo výchovnej skupine spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy.

Pre žiaka s VPU, vzdelávaného v školskej integrácii riaditeľ školy zabezpečí odbornú špeciálnopedagogickú a logopedickú starostlivosť v spolupráci s centrom špeciálnopedagogického poradenstva alebo s centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, so školským špeciálnym pedagógom a školským logopédom v rozsahu rámcového obsahu vzdelávania v špecifických vyučovacích predmetov ILI a RŠF.

Žiak začlenený v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, v ktorej sa vzdeláva a podľa individuálneho vzdelávacieho programu s prihliadnutím na narušenie. Obsah jeho vzdelávania vychádza zo vzdelávacieho programu žiakov s vývinovými poruchami učenia.

IVP musí byť v súlade s obsahom špecifických vyučovacích predmetov ILI a RŠF. IVP sa aktualizuje podľa požiadaviek ročníka a aktuálneho stavu žiaka.

Špeciálny pedagóg metodicky usmerňuje vyučujúcich a spolupracuje na tvorbe IVP. Metódy a postupy používané na vyučovaní vychádzajú z výsledkov psychologickkej, logopedickej a špeciálnopedagogickej diagnostiky, cieľov a obsahu predmetov ILI a RŠF.

Riaditeľ školy zabezpečí, aby v záujme žiaka boli rešpektované odporúčania uvedené v správach z odborných vyšetrení k školskej integrácii k postupom pri vzdelávaní a k postupom pri hodnotení a klasifikácii žiaka.

O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedny alebo vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka s VPU po konzultácii so špeciálnym pedagógom a školským logopédom.

Pri hodnotení a klasifikácii žiaka je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní špeciálneho pedagóga, psychológa a školského logopéda.

Pri vzdelávaní žiaka s VPU je nevyhnutná úzka spolupráca školy a rodiny, vytvorenie atmosféry spoločnej zodpovednosti a ujasnenia cieľov i postupov vedúcich k ich dosiahnutiu.

8. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Pri organizácii podmienok v jednotlivých formách vzdelávania žiakov s VPU je potrebné postupovať individuálne podľa výsledkov špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky, v spolupráci so zákonnými zástupcami, školským logopédom alebo školským špeciálnym pedagógom a príslušným školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

6.1.11 Výchova a vzdelávanie žiakov s poruchami správania

Pod poruchami správania rozumieme skupinu porúch premietajúcich sa najmä do sociálnych vzťahov jednotlivca a spoločnosti, kde dochádza opakovane a trvalo k aktívnemu a závažnému porušovaniu spoločensky akceptovaných morálnych alebo aj právnych noriem, pričom jedinec ešte nie je alebo v plnom rozsahu nie je právne zodpovedný. Vznik a vývin porúch správania je komplexne podmienený mnohými faktormi, u väčšiny prípadov majú primárny význam činitele sociálneho charakteru. V prípade, že je porucha správania kombinovaná s poruchou aktivity a pozornosti, ide o poruchu správania hyperkinetickú.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Ciele výchovy a vzdelávania sú v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania Štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy.

Špecifickými cieľmi sú

- špeciálnopedagogická diagnostika stavu vzdelanosti, vedomostí, zručností, návykov a vývinu osobnosti,
- reedukácia narušeného vývinu osobnosti vo vzťahu k učeniu, správaniu, práci a narušeného psychosociálneho a emocionálneho vývinu.

2. Stupeň vzdelania

Nižšie stredné vzdelanie –2. stupeň základnej školy.

3. Profil absolventa

Profil absolventa nižšieho stredného vzdelávania zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

4. Vzdelávacie oblasti

Pre žiakov s poruchami správania je do vzdelávacích oblastí pre nižšie stredné vzdelávanie a pre stredné vzdelávanie začlenená oblasť **ŠPECIÁLNOPEDAGOGICKÁ PODPORA**. Na nižšom stupni stredného vzdelávania sú do tejto vzdelávacej oblasti zaradené dva špecifické predmety prevencia sociálno-patologických javov a terapeuticko-korekčné cvičenia.

5. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s poruchami správania sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia. Plnenie výkonového štandardu však môže byť ovplyvnené závažnosťou poruchy správania žiaka. Prípadné, čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu, v konkrétnom vyučovacom predmete je potrebné zaznamenať v individuálnom vzdelávacom programe žiaka.

6. Rámcové učebné plány

Žiaci postupujú podľa RUP ŠkVP ZŠ Topoľová 8, Nitra pre nižšie stredné vzdelávanie. Samotný obsah príslušných špecifických predmetov Špeciálnopedagogickej podpory podľa potrieb žiaka, je uvedený v individuálnom vzdelávacom programe žiaka a realizovaný školským špeciálnym pedagógom.

7. Špecifická výchovy a vzdelávania žiakov s poruchami správania

Podľa potreby sa žiak vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Individuálny vzdelávací program vypracováva škola v spolupráci so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Vzdelávanie žiaka s poruchou správania si vyžaduje koordinovaný tímový prístup učiteľa, psychológa, špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, lekára a ďalších odborníkov podľa potreby. Špecifická vzdelávania je potrebné uplatňovať v individuálnom rozsahu a podľa individuálnych potrieb žiakov vo všetkých formách vzdelávania nasledovne:

- žiak s poruchami správania, ktorý nemôže plniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov, sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu,
- vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov s poruchami správania učiteľ zohľadňuje psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom stanovenej diagnózy,
- v priebehu výchovno-vzdelávacieho procesu pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci usmerňujú žiakov tak, aby ich správanie bolo v súlade s formálnymi pravidlami správania; všimajú si a systematicky oceňujú dosiahnuté pozitívne zmeny problematického správania ako výsledku reedukačného procesu.

Vzdelávanie žiakov s poruchami správania v školskej integrácii

Žiak s poruchami správania, ktorý sa vzdeláva v bežnej triede základnej, prípadne strednej školy, musí mať zabezpečené odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej jeho individuálnym potrebám.

Riaditeľ školy je povinný pri výchove a vzdelávaní takéhoto žiaka zabezpečiť systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, podľa možnosti aj so zákonným zástupcom. Podľa potreby škole sa odporúča spolupracovať s diagnostickým centrom alebo reedukačným centrom.

8. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Organizácia výchovy a vzdelávania v teoretickom a praktickom vyučovaní sa uskutočňuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom s poruchami správania špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

6.2 Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Sociálne znevýhodnené (znevýhodňujúce) prostredie (ďalej aj „SZP“) definujeme ako „prostredie, ktoré vzhľadom na sociálne (jazykové, kultúrne) podmienky neposkytuje dostatok primeraných podnetov pre kognitívny rozvoj dieťaťa a nepodporuje jeho efektívnu socializáciu a osobnostný rozvoj“.

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je znížiť alebo odstrániť potenciálne hendikepy, ktoré vyplývajú z tohto znevýhodnenia tak, aby sa vytvorili podmienky pre efektívne vzdelávanie a zabezpečil sa ich rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelaniu.

Možnosti kompenzácie znevýhodňujúceho prostredia v škole:

- prispôsobenie metód a postupov pri vzdelávaní tak, aby sa eliminovali a kompenzovali obmedzenia žiaka spôsobené znevýhodňujúcim prostredím, využívanie individuálneho prístupu;
- včasné riešenie vzdelávacích problémov, využívanie pomoci pedagogického asistenta a iné dostupné možnosti pomoci odborníkov;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov zo SZP a ich rodičov pre pravidelnú dochádzku na vyučovanie;
- príprava aktivít, v ktorých môžu žiaci prejavovať a uplatniť svoje schopnosti;
- nižší počet žiakov triede.

Vzdelávanie žiakov zo SZP sa uskutočňuje v bežných triedach (spoločne s ostatnými žiakmi triedy). V prípade potreby škola môže využiť individuálny vzdelávací program pre konkrétneho žiaka (vypracovaný na jeden, viacero alebo aj všetky predmety). Tento program vypracúva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby.

7 Charakteristika odboru vzdelávania a jeho dĺžka

Nižšie stredné vzdelávanie poskytuje základy všeobecného vzdelania, osvojenie si predmetových gramotností a kompetencií nevyhnutných pre ďalšie vzdelávanie. Formuje a rozvíja charakter žiaka v súlade s etickými hodnotami. Nižšie stredné vzdelávanie – druhý stupeň základnej školy tvorí 5. – 9. ročník základnej školy.

8 Forma výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa na druhom stupni základnej školy organizuje dennou formou. Denná forma štúdia sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

- v celom rozsahu vzdelávania zabezpečovaného školou pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku individuálnym vzdelávaním, preto, že ich zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole,
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku podľa individuálneho učebného plánu;
- v rozsahu podľa odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie pre žiakov so

špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu;

- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy, ministra školstva alebo inej oprávnenej osoby v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu pre všetkých žiakov;
- v rozsahu nevyhnutne potrebnom, najviac však 1 mesiac, z dôvodu havárie v budove školy alebo rekonštrukcie budovy školy.

9 Vyučovací jazyk

Výchova a vzdelávanie sa uskutočňuje v slovenskom jazyku. V prípade vyučovania cudzích jazykov sa vyučuje aj v príslušnom cudzom jazyku (anglický, ruský, nemecký jazyk).

10 Povinné personálne zabezpečenie

Efektívna realizácia ŠVP je podmienená aj potrebným personálnym zabezpečením podľa nasledujúceho rámca, pričom sa musí vychádzať z požiadaviek formulovaných v platnej legislatíve.

Vedúci pedagogickí zamestnanci:

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonali prvú atestáciu, spĺňajú podmienku dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili funkčné vzdelávanie (najneskôr do troch rokov od ustanovenia do kariérnej pozície);
- sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu;
- podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov;
- zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov – vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite.

Pedagogickí zamestnanci:

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou,
- pre realizáciu športovej prípravy v príslušnom športovom odvetví je potrebná trénerská kvalifikácia;
- uplatňujú zásady tímovej práce, kooperatívneho a konštruktívneho riešenia problémov;
- preukazujú odborné a pedagogicko-psychologické spôsobilosti pri práci so žiakmi a v spolupráci s rodičmi.

Odborní zamestnanci:

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon odbornej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou pri poskytovaní psychologической, logopedickej, špeciálnopedagogickej, liečbnopedagogickej starostlivosti alebo výchovného a sociálneho poradenstva a prevencie.

11 Povinné materiáľno-technické a priestorové zabezpečenie

Dôležitou podmienkou pri realizácii ŠVP je primerané priestorové vybavenie školy a materiáľno-technické vybavenie učebných priestorov.

V škole sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v triedach, odborných učebniach a ďalších priestoroch školy zriadených podľa platnej legislatívy.

Priestorové vybavenie

a) pre manažment školy:

- kancelárie riaditeľa a zástupcov riaditeľa školy – 3 miestnosti,
- kancelárie pre ekonomický úsek – 2 miestnosti,

b) pre pedagogických zamestnancov školy

- zborovňa – 1 miestnosť;
- kabinety pre učiteľov -

c) pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom

- kancelárie pre prácu personálu poskytujúceho odborné služby a pomoc pedagógom alebo žiakom;

d) pre nepedagogických zamestnancov školy

- kancelárie pre sekretariát a nepedagogických zamestnancov;

e) hygienické priestory

- sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov;
- šatne alebo iné priestory na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi;

f) odkladacie a úložné priestory:

- pre učebné pomôcky a didaktickú techniku;
- skladové priestory;
- archív;

g) informačno-komunikačné priestory:

- knižnica alebo priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom, IKT zariadením a pripojením na internet – 1 miestnosť;

h) učebné priestory:

- učebne;
- odborné učebne;
- telocvičňa;
- školské ihrisko;

i) spoločné priestory:

- školská budova;
- školská jedáleň;
- školský dvor;
- priestor pre riešenie zdravotných problémov – 3 miestnosti

12 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Nevyhnutnosťou pre realizáciu iŠkVP je zabezpečenie vhodnej štruktúry pracovného režimu a odpočinku žiakov a učiteľov, vhodného režimu vyučovania s rešpektovaním hygieny učenia, zdravého prostredia učební a ostatných priestorov školy podľa platných noriem (svetlo, teplo, hlučnosť, čistota, vetranie, hygienické vybavenie priestorov, primeraná veľkosť sedacieho a pracovného nábytku).

Pri organizovaní výletov, exkurzií, výcvikov, ako aj iných súčastí výchovno-vzdelávacej činnosti (plavecký výcvik, lyžiarsky a snoubordingový výcvik, vychádzka, ...) sa musí vychádzať z platnej legislatívy (najmä vyhláška o základnej škole, vyhláška o škole v prírode, smernica o plaveckom výcviku). Dôležitou podmienkou je informovaný súhlas zákonného zástupcu žiaka.

13 Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Deťom cudzincov, ktoré sa vzdelávajú v základných školách s vyučovacím jazykom slovenským sa zabezpečuje na odstránenie jazykovej bariéry jazykový kurz štátneho jazyka. Počas ich adaptačného obdobia v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka sa pri ich hodnotení a klasifikácii odporúča postupovať podľa zákona a metodického pokynu na hodnotenie žiakov základnej školy (§ 55, ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z.; čl. 11 Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy v znení metodického pokynu č. 40/2021).